30 чэрвеня 1994 г.
Чацвер
№ 70 (13787)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЗ ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

Малюе Віктар ДУБОВІК

Павучымся суладдзю ў прыроды...

Фота Сяргея БРУШКО.

Кур'ер "ЧЗ"

Паклонны Крыж святых Кірыла і Мяфодзія ўстаноўлены на мяжы трох суверэнных дзяржаў — Беларусі, Расіі і Украіны. Ён сімвалізуе адзінства трох славянскіх народаў.

Паклонны Крыж з'яўляецца першым крокам да ўзвядзення на гэтым месцы праваслаўнага храма, якому належыць асвяціць землі трох суседніх дружалюбных дзяржаў.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА.

Другі тур — 10 ліпеня

Другі тур прэзідэнцкіх выбараў хутчэй за ўсё адбудзецца ў нядзелю, 10 ліпеня.

Пасля шматлікіх абмеркаванняў менавіта гэта дата прапанавана на пасяджэнні членаў Цэнтральнай камісіі па выбарах прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Сёння павінна адбыцца пасяджэнне камісіі. На ім таксама будуць аб'яўлены афіцыйныя вынікі падліку галасоў, аддадзеных у падтрымку кандыдатаў на прэзідэнцкую пасаду. Паводле папярэдніх звестак, яны істотна не змяніліся ў параўнанні з ужо аб'яўленымі.

Будучыня Еўропы — на памежжы

Новы, трэці па ліку, выпуск зборніка "Беларусіка", які распавядае пра ўзаемадзеянне нацыянальных і рэгіянальных культур, прадставіў журналістам прэзідэнт Нацыянальнага навукова-асветніцкага цэнтра імя Францыска Скарыны вядомы вучоны Адам Мальдзіс.

У аснову зборніка, над якім скарынаўскі цэнтр працаваў разам з міжнароднай асацыяцыяй беларусістаў, пакладзены матэрыялы дзвюх міжнародных сустрэч навукоўцаў і дзеячаў культуры — канферэнцыі "Рым-4", якая адбылася летась у Гродна, а таксама мінулагодняй беларуска-польскай канферэнцыі па грамадска-культурным узаемадзеянні, што была наладжана ў Брэсце. Менавіта на іх ішла гаворка пра ролю памежжа ў станаўленні еўрапейскага кантынента, у культурным і нават палітычным жыцці народаў. Віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук нашай рэспублікі Радзім Гарэцкі так вызначае геаграфічнае становішча гэтага памежжа: "Яго сярэдзінны мерыдыян праходзіць праз Літву, Беларусь, Украіну, сярэдзінная паралель — праз Польшчу, Беларусь, Расію. Перакрыжаванне іх знаходзіцца каля ракі Бярэзіна, на паўднёвы ўсход ад сённяшняга Чэрвеня. Тут — геаграфічны цэнтр кантынентальнай Еўропы".

"Справа 50 мільярдаў" працягваецца

Працягваецца эпапея Станіслава Шушкевіча ў барацьбе за свае гонар і годнасць.

Нашумелая публікацыя ў чатырох рэспубліканскіх газетах "Беларусь цяжарная першым прэзідэнтам", якую экс-спікер расцаніў як фальшыўку, што зневажае яго, стала падставай для падачы іскавай заявы ў суд. Абвінавачванні прад'яўлены толькі ў адрас газеты "Советская Белоруссия", паколькі ўсе астатнія апублікавалі прабачэнні на сваіх старонках. Нанесеную абразу Станіслаў Шушкевіч па-ранейшаму ацэньвае 50 мільярдамі беларускіх рублёў.

На кішэні толькі гарэлка

Амаль удвая знізілася ўжыванне мясных прадуктаў на Гомельшчыне ў параўнанні з леташнім.

Яшчэ больш пачалі абмяжоўваць сябе жыхары забруджаных раёнаў у каўбасных вырабах і далікатэсах. На кішэні пакуль застаюцца толькі спіртныя напіткі: ужыванне гарэлкі і віна значна ўзрасло.

БЕЛІНФАРМ.

Васілю Быкаву — Нобелеўскую прэмію!

У сувязі з 70-годдзем Васіля Быкава, Рада і Управа Беларускай хрысціянска-дэмакратычнай злучнасці выступілі з заклікам да творчых і навуковых устаноў, арганізацый і задзіночанняў Беларусі і краін блізкага замежжа, якія маюць права вылучэння кандыдатаў на атрыманне Нобелеўскай прэміі па літаратуры, вылучыць кандыдатуру гэтага найвыдатнейшага сучаснага беларускага пісьменніка.

Нас вучаць гандляваць

Учора ў Мінску завяршылі навучанне 20 выкладчыкаў-інструктараў, якія на працягу года атрымлівалі ў Германіі і Беларусі новыя для сябе веды ў галіне камерцыі.

Гэта першы этап сумеснага нямецка-беларускага праекта па стварэнні Цэнтра камерцыйнай адукацыі ў Мінску. Разам з Берлінскім федэральным інстытутам прафадукацыі ў праекце бярэ ўдзел Беларускі інстытут прафесійнай адукацыі.

(Ул.інф.)

Пра што не ведае мільярдны пасажыр

Роўна дзесяць гадоў таму пачала працаваць першая лінія Мінскага метрапалітэна.

Спачатку некалькі лічбаў: сярэдняя хуткасць цягніка метро — 40 кіламетраў у гадзіну. У іншага гарадскога транспарту — толькі 20—25. На працягу гадзіны метрапалітэнам карыстаюцца прыкладна 20 тысяч чалавек, а ў дажджлівае надвор'е гэтая колькасць узрастае недзе на 30 працэнтаў. Білет на метро — 200 "зайчыкаў" — на самай справе зусім не так дарагі, як здаецца. Падземны від транспарту ва ўсе часы быў стратным. Вось каб пасажыры сёння плацілі 500 рублёў, магчыма, тады "падземка" адміністрацыя не думала б, на якія грошы купляць чарговы вагон.

Паводле мінімальных падлікаў, кожная станцыя метро ... праз рэкламу і дробную камерцыйную дзейнасць. Але, хутчэй за ўсё, яшчэ ў гэтым годзе гараджане і прыезджыя змогуць карыстацца новай станцыяй — Пушкінскай, наступнай за Фрунзенскай. Кансерваваць будаўніцтва метрапалітэна сёння ніхто не збіраецца — аказваецца, захоўваць напалову гатовыя збудаванні будзе ледзь ці не даражэй, чым працягваць будаваць. Застаецца яшчэ дадаць, што, паводле назіранняў разнастайных замежных гасцей, Мінскае метро — самае чыстае, утульнае і прыгожае ў свеце. Гэта да таго, што за дзесяць гадоў да яго паслуг звярталіся больш за мільярд пасажыраў.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

Курсы валют на 29 чэрвеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	24845	25600	15640	16200
"Прыор"	25000	25500	15800	16140
"Пошук"	25200	25800	15300	15700

ВЫБАРЧЫ МАРАФОН

На гэтым тыдні два лідэры прэзідэнцкай гонкі — Аляксандр Лукашэнка і Вячаслаў Кебіч — правялі прэс-канферэнцыі. На кожнай прысутнічалі прадстаўнікі шматлікіх уласных і замежных сродкаў масавай інфармацыі. Колькасць зададзеных пытанняў кандыдатам у прэзідэнты ахоплівала надзвычай шырокае кола праблем жыцця рэспублікі.
Наш карэспандэнт Вольга ШАЎКО прысутнічала на абедзвюх сустрэчах.
Рэпартажы з іх мы прапануем чытачам.

"Масква была таксама здзіўлена"

Адкрываючы сустрэчу з журналістамі, Вячаслаў Кебіч зрабіў заяву.

Прэм'ер-міністр акрэсліў таксама дзеянні, якія, на яго погляд, дапамогуць выйсці рэспубліцы з сітуацыі, што склалася. Галоўнай мэтай ён ставіць дабіцца ўступлення ў сілу дагавора аб адзінай рублёвай зоне ў поўным аб'ёме, не змяняючы Канстытуцыю рэспублікі.

Прэс-канферэнцыя і пачалася з пытання:

— Калі магчыма падпісанне такога дагавора?

– Думаю, што гэта адбудзецца на працягу бліжэйшых дзён.

— Хто з членаў урада будзе адпраўлены ў адстаўку?

– Сёння (у панядзелак. – В.Ш.) ужо некаторыя члены ўрада на пасяджэнні Саўміна вызвалены ад работы. Напрыклад, намеснік старшыні Беларускага канцэрна па вытворчасці і рэалізацыі тавараў лёгкай прамысловасці В.Пятроў, тры буйныя дзяржаўныя чыноўнікі на ўзроўні намеснікаў міністраў. Матэрыялы на іх перададзены ў пракуратуру. Будзе дадаткова аб'яўлена таксама аб зняцці з работы некаторых міністраў.

— Матэрыялы на людзей, якіх Вы зараз пачалі звальняць, з'яўляюцца зусім новымі ці пра гэта было вядома даўно?

– Па матэрыялах таго чамаданчыка, які мы ўвесь час носім і ніяк не хочам раскрыць, я ніводнага чалавека не звольніў і звольніць не магу. Факты, аб якіх мы гаворым сёння, зусім новыя, яны выяўлены ў выніку работы Дэпартамента эканамічнага кантролю.

— Ці ёсць зараз сэнс адпраўляць у адстаўку міністраў, калі, магчыма, праз 3—4 месяцы ўвесь кабінет пойдзе ў адстаўку?

– Да гэтага я, магчыма б, так і не рабіў, зыходзячы з таго, што навошта мяняць членаў урадавага кабінета, калі, сапраўды, у любым выпадку пры прыходзе любога прэзідэнта да ўлады склад урада будзе абноўлены. Але, на вялікі жаль, у народзе гэтага не зразумелі. Нарэшце, я не буду звальняць усіх. Трэба папрасіць з пасад тых некалькі міністраў, якія яўна, нават пры правядзенні прэзідэнцкай выбарчай кампаніі дапусцілі грубыя промахі.

— Ці маеце намер працягваць барацьбу ў другім туры выбараў?

– Я прыняў рашэнне змагацца да канца.

— Ці будзеце Вы мяняць каманду?

– Можа, так і будзе, але не зусім усіх.

Два пытанні прагучалі ад нашай газеты.

— Ці дапушчальны для Вас такі варыянт: прэзідэнт — А.Лукашэнка, прэм'ер-міністр — В.Кебіч?

– Пытанне аб прэзідэнцтве – гэта не пытанне рыначнага гандлю. Гэта пытанне палітычна важнае, калі не таргуюцца, калі павінен вырашаць народ.

— Вы мелі кантакты з Расіяй на ўзроўні ўрада. Якая рэакцыя Масквы на вынікі першага тура нашых выбараў?

– Яны таксама здзіўлены тым, што адбылося ў нас, у Рэспубліцы Беларусь.

"Скуру незабітага мядзведзя дзяліць рана"

Праз гадзіну пасля прэс-канферэнцыі ў Вячаслава Кебіча журналістаў запрасіў Аляксандр Лукашэнка.

Аляксандр Рыгоравіч адразу засяродзіў нашу ўвагу на маленькай перамозе — выхадзе з падполля камісіі па барацьбе з карупцыяй. Раней апячатаныя кабінеты адкрытыя, устаноўлена тэлефонная сувязь. "Да работы камісіі, — падкрэсліў А.Лукашэнка, — падключылася вельмі вялікая група народных дэпутатаў, якія будуць афіцыйна супрацоўнічаць з намі. Мы гатовы таксама супрацоўнічаць з усімі тымі, хто сёння праявіць добрую волю і будзе працаваць на дабрабыт рэспублікі". Але галоўная прычына, па якой А.Лукашэнка запрасіў прадстаўнікоў сродкаў масавай інфармацыі ў тым, каб давесці да іх ведама, што "ў апошні час нарастае хваля правакацый супраць мяне і маёй каманды". У прыватнасці, кандыдат у прэзідэнты падкрэсліў, што гэтых правакацый трэба чакаць з боку органаў дзяржаўнай бяспекі. А.Лукашэнка заўважыў таксама, што названым органам трэба было б звярнуць увагу на тое, што сёння прадпрымаюцца актыўныя намаганні па вывазу за межы Рэспублікі Беларусь каштоўнасцей і капіталу. "Мы назіраем гэта, — зазначыў ён, — у колах блізкіх да ўрада. І самым сур'ёзным чынам увязаліся ў праверку гэтай інфармацыі".

Аляксандр Лукашэнка выказаў вялікую трывогу наконт правядзення другога тура выбараў увогуле, вызначэнне даты якога зацягваецца. "Адцягванне выбараў, — сказаў ён, — гэта страшэнная безразважнасць. З майго боку зроблены ўсе магчымыя і немагчымыя крокі па вызначэнню канкрэтнай даты выбараў. Яны неабходныя, бо ўвесь народнагаспадарчы комплекс паралізаваны, паралізаваны і ўрад, сельская гаспадарка, няма паліва, не ідзе нарыхтоўка кармоў, дзесяткі прадпрыемстваў спыняюцца ў дадатак да тых, што стаяць".

Пытанні, якія журналісты задалі А.Лукашэнку, мы таксама друкуем у выглядзе вытрымак.

— Калі Вы станеце прэзідэнтам, хто ўвойдзе ў кабінет міністраў?

– Скуру незабітага мядзведзя дзяліць рана. І я не заяўляў аб кандыдатурах прэм'ер-міністра, членаў кабінета.

— Якія першыя крокі Вы бачыце па аб'яднанню грашовых сістэм Беларусі і Расіі?

– Па-першае, трэба ўраўнаважыць цэны ў нашых дзяржавах.

— Ці былі ў Вас у апошні час кантакты на ўзроўні кіраўніцтва Расіі?

– Ні афіцыйных, ні неафіцыйных кантактаў з расійскім кіраўніцтвам на тэрыторыі Беларусі, Расіі і ўвогуле ў гэтым сусвеце не адбывалася, ні з адным з палітычных лідэраў Расійскай Федэрацыі. Ды, напэўна, сёння гэта і нерэальна.

— Хто даў «дабро» на аднаўленне дзейнасці антыкарупцыйнай камісіі?

– Самы маленькі клерк.

Ад супрацоўніка "Чырвонай змены" зноў-такі прагучала пытанне:

— Ці дапушчальны для Вас варыянт: А.Лукашэнка — прэзідэнт, В.Кебіч — прэм'ер-міністр?

– Гэта не проста недапушчальна, але і нерэальна.

Пасля заканчэння прэс-канферэнцыі Аляксандр Рыгоравіч згадзіўся даць невялічкае эксклюзіўнае інтэрв'ю нашай газеце.

— Ці задаволены Вы работай сваёй каманды ў ходзе першага тура прэзідэнцкіх выбараў?

– Вельмі. Гэта надзвычай сумленныя і прыстойныя людзі. Дзякуй ім за тое, што яны мяне падтрымалі ў час, калі ім было не лягчэй, чым мне. Таму ж Шэйману і Ціцянкову, ведаеце, не вельмі было прыемна, калі двойчы стралялі над вухам.

Я веру гэтым людзям, мы будзем з імі супрацоўнічаць у далейшым. Але я не акцэнтаваў бы ўвагу толькі на камандзе. І ў дзяржаўным апараце зараз працуе вельмі шмат сумленных, таленавітых людзей. Проста ім не даюць дзейнічаць вярхі.

— Ваш поспех на прэзідэнцкіх выбарах сапраўды ўнушальны. Ці вядома Вам рэакцыя замежных суседзяў на яго?

– Пошту з-за мяжы мы яшчэ не атрымалі. Але ідзе шмат віншаванняў з рэспублікі ад працоўных калектываў, простых людзей. Мяне кранула фраза жанчыны: "Малюся за Вас".

"Пушчаць не загадана"

Калі гэтая публікацыя была падрыхтавана да друку, стала вядома аб інцыдэнце, што адбыўся 28 чэрвеня ў Доме ўрада, у выніку якога да кандыдата ў прэзідэнты Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі супрацоўнікамі Галоўнага ўпраўлення дзяржаўнай аховы МУС былі прыменены меры фізічнага ўздзеяння. Сутнасць справы такая.

27 чэрвеня А.Лукашэнка атрымаў магчымасць працаваць у сваім кабінеце ў Доме ўрада як старшыня часовай камісіі па барацьбе з карупцыяй. Журналістам на прэс-канферэнцыі быў прадстаўлены пратакол, які пацвярджаў гэта права. Аднак на наступны дзень у законныя апартаменты Аляксандра Рыгоравіча прадстаўнікі службы аховы не прапусцілі, матывуючы свае дзеянні тым, што "пускать не велено". Ніякія аргументы і перакананні ўздзеяння не мелі. Падрабязнасці далейшых падзей паведамляліся ўжо ў друку.

За каментарам да гэтага факта мы звярнуліся да прадстаўніка ініцыятыўнай групы Аляксандра Рыгоравіча Юрыя Малумава.

Вось, што ён сказаў:

"У гэтым выпадку Лукашэнка абсалютна меў рацыю. Прадстаўнікі супрацьлеглага боку парушылі тры законы. "Закон аб статусе народнага дэпутата", 27-ы артыкул якога сцвярджае, што народныя дэпутаты маюць права бесперашкоднага ўваходу ва ўсе дзяржаўныя ўстановы. А ахова ведала, што мае справу з народным дэпутатам, бо ёй было прад'яўлена адпаведнае пасведчанне. Парушаны таксама "Закон аб выбарах прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", у якім таксама 27-ы артыкул гаворыць аб недатыкальнасці кандыдатаў у прэзідэнты. "Закон аб міліцыі", у якім сказана, што работнікі міліцыі не маюць права выконваць загады супраць закона. У дадзеным выпадку яны дзейнічалі супраць двух вышэйназваных законаў.

Намі была складзена заява на імя Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь аб тым, што адбылося. Мяркую, што дзеянні супрацоўнікаў Галоўнага ўпраўлення дзяржаўнай аховы МУС падпадаюць пад 167-ы артыкул Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, якія вызначаюцца як перавышэнне ўлады.

Ад сябе дададзім. Учора з раніцы Аляксандр Рыгоравіч атрымаў магчымасць працаваць у сваім рабочым кабінеце Дома ўрада. Хто і калі будзе прызнаны вінаватым у гэтым інцыдэнце, рэдакцыі пакуль невядома.

Вольга ШАЎКО.

Мы звярнуліся за каментарам да апошніх падзей да сакратара Управы БНФ Віктара ІВАШКЕВІЧА:

– Няма сумнення, што за інцыдэнтам з Лукашэнкам стаіць жаданне пацвердзіць арэол пакутніка. Тактыка зразумелая: любым шляхам, нават пры дапамозе скандалаў гучаць у эфіры. Бо канструктыўнай жа праграмы няма, значыць, для папулярызацыі выкарыстоўваюцца шумныя гісторыі. Пры дапамозе іх Лукашэнка і выйграў першы тур. Часу на перадвыбарчую кампанію было адведзена занадта мала, толкам растлумачыць людзям сітуацыю было немагчыма. Падключыліся рэфлексы: прагаласавалі за самага шумнага. Але мы лічым, што праз некалькі месяцаў прыйдзе расчараванне. Людзі чакаюць ад Лукашэнкі цудаў, а іх не будзе. Каб набраць галасы выбаршчыкаў, можна паабяцаць раздаць усім халадзільнікі і пусціць заводы, але гэта трэба яшчэ выканаць. Мы лічым, што ў першую чаргу выбары прадэманстравалі адносіны да рэжыму і тую мінімальную смеласць, на якую наважыліся людзі.

* * *

Станіслаў Станіслававіч ШУШКЕВІЧ каменціраваць інцыдэнт з А.Лукашэнкам адмовіўся, сказаўшы, што ён перастаў бы сябе паважаць, калі б каменціраваў такія гісторыі.

* * *

Таксама адмовіўся ад каментара [illegible] Мікалаевіч НОВІКАЎ: "Няхай спецыялісты разбіраюцца, – сказаў ён. – Я і тады не каменціраваў, калі стралялі пад Лёзна, і зараз не буду".

Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ.

Ад рэдакцыі:

Вядома, службовыя асобы, якія прымалі ўдзел у канфлікце на баку, так бы мовіць, афіцыйных вартаўнікоў правапарадку тлумачаць яго па-свойму і складаюць рапарты з больш зграбнай трактоўкай здарэння. Аднак падобныя дэталі наўрад ці маюць вялікі сэнс. Справа зроблена. Скандальны эпізод адбыўся не дзе-небудзь, а ў Доме ўрада, што само па сабе не можа не здзіўляць. Ён набывае тым больш фантасмагарычнае адценне, калі ўлічыць сам факт аднаўлення работы камісіі. З чаго ламаць коп'і? Не сакрэт, да чаго прыводзяць дзеянні чыноўніцтва, якія прымушаюць згадваць народную мудрасць аб грацыі самай магутнай (пасля маманта) афрыканскай жывёліны і пасуднай ядцы, ад яе пацярпеўшай. Як бы там ні было, можна з упэўненасцю сцвярджаць толькі адно: папулярнасць Аляксандра Рыгоравіча, калі падобныя "неспадзяванкі" працягнуцца, падскочыць да прэзідэнцкіх нябёсаў.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Суперчэннэл" — "Уорлднэт" — "Еўраньюс" — "TV-5"

Знойдзены дзённікі Мусаліні?

У Італіі знойдзена 5 дзённікаў Мусаліні.

Яны ахопліваюць увесь перыяд яго кіравання. У 1945 годзе дзённікі бясследна зніклі і былі знойдзены толькі цяпер. Аднак тое, што гэта арыгіналы, трэба яшчэ даказаць. Як вядома, у 1993 годзе брытанская газета "Сандзі таймс" заплаціла 3 мільёны даляраў за дзённікі Гітлера, якія аказаліся выдатнай падробкай.

Без граніц...

З кастрычніка гэтага года не будзе ніякага кантролю за граніцамі паміж Францыяй, Германіяй і Люксембургам, якія падпісалі ў Берліне дагавор аб свабодным перамяшчэнні транспартных сродкаў паміж трыма дзяржавамі.

Іспанія і Партугалія пакуль устрымаліся ад падпісання гэтага дакумента. Праект быў прапанаваны яшчэ ў 1985 годзе, а ў 1993-м павінен быў уступіць у сілу, але з-за "тэхнічных складанасцей" пачне дзейнічаць толькі сёлета.

Крызіс у Японіі

Пасля адстаўкі прэм'ер-міністра Японіі тут вядуцца перамовы аб стварэнні ўрадавай кааліцыі.

Ліберальна-дэмакратычная партыя вядзе перамовы з сацыялістамі. Лідэры гэтай партыі прызнаюць, што іх партыя мае патрэбу ў падтрымцы іншых палітычных сіл, нягледзячы на тое, што знаходзіцца на чале ўлады ўжо каля 38 гадоў.

Небяспечныя... турысты

Іспанскія органы бяспекі занепакоены наплывам турыстаў, якія вырашылі адпачыць у гэтай краіне.

33 мільёны чалавек праводзяць цяпер водпуск у Іспаніі, якая лічыцца адным з найбольш спрыяльных месцаў адпачынку. Іспанская паліцыя накіравала дадаткова 10 тысяч паліцэйскіх у гасцініцы, санаторыі і на пляжы для забеспячэння парадку і стварэння спрыяльных умоў для турыстаў.

Самы доўгі транспарант

У Нью-Йорку прайшла маніфестацыя, арганізаваная прыхільнікамі сусветна вядомай арганізацыі "Грынпіс".

Удзельнікі неслі над сваімі галовамі транспарант даўжынёй у паўтара кіламетра, на якім была намалявана вясёлка. Маніфестацыя сабрала больш як мільён чалавек.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Дзяжурныя па выпуску:
перакладчык Людміла КАХАВЕЦ,
рэдактар Павел СІМАНАЎ.

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

"Масква" ў цэнтры Мінска

У сталічным кінатэатры "Масква" з'явіўся яшчэ адзін гаспадар. Дагавор аб сумеснай дзейнасці з адміністрацыяй кінатэатра падпісала таварыства з абмежаванай адказнасцю культурны цэнтр "Масква". Апошняе мяркуе арганізаваць культурна-забаўляльны адпачынак для наведвальнікаў на самым высокім узроўні. У праграме — начныя шоў-парады, дыскатэкі для моладзі. Да канца ліпеня плануецца адкрыццё невялікага рэстаранчыка па еўрапейскаму тыпу. Апошнім, дарэчы, будуць гатаваць на заказ... [illegible] кухня, адкрытая вачам кліента. Кожны зможа бачыць, што і як яму прыгатавалі.

Дарэчы, мэта гэтага бізнесу — не толькі напоўніць уласныя кішэні. Самому кінатэатру будзе дыхацца лягчэй. Бо частку яго выдаткаў бярэ на сябе КЦ "Масква", у выніку ў гэтым кіно на білеты стануць зусім даступнымі для гледача.

І яшчэ. Таварыства вельмі клапоціцца аб гонары сваёй фірмы. На ўсіх мерапрыемствах, праводзімых фірмай, будзе захоўвацца строгі парадак. Спецыяльны дагавор па ахове адпачываючых заключаны з праваахоўнымі органамі. Усе прадукты, якія паступаюць у буфеты, бары — толькі вышэйшага гатунку. Іх пастаўляе вытворчае аб'яднанне "Крыніца", якое ўзначальвае У.Бадро.

А ў гэту нядзелю, у дзень 50-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў КЦ "Масква" праводзіць дабрачынны вечар для ветэранаў. Такое ж мерапрыемства ўжо адбылося сёлета 9 мая. І ўсім спадабалася.

Вольга ШАЎКО.

Знайшлі партнёраў на Гродзеншчыне

Дзве гаспадаркі з Гродзенскай вобласці — калгасы "Абухава" і імя Дзяніцыкова — уключаны ў камп'ютэрны спіс Гандлёвай палаты Ізраіля як патэнцыяльныя дзелавыя партнёры. Гэта адзін з вынікаў паездкі гродзенскіх аграрнікаў на выстаўку-кірмаш ізраільскіх харчовых тавараў, які адбыўся ў Іерусаліме.

Як аказалася, абодвум бакам ёсць чым зацікавіць адзін аднаго. Ізраільцянам, напрыклад, спадабалася ідэя закупкі на Гродзеншчыне крухмалу, у сваю чаргу, яны гатовы пастаўляць гарадскому мясакамбінату экзатычныя спецыі, разгарнуць на заводзе "Гандальмаш" сумесную вытворчасць перапрацоўчых ліній.

Больш канкрэтныя перагаворы будуць весціся пад час візіту ў адказ ізраільскіх прадпрымальнікаў у Гродна.

Беларускі рынак цікавіць аўстрыйцаў

Шляхі паглыблення двухбаковага гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, а таксама магчымасці ўзаемадзеяння фірмаў і прадпрыемстваў, якія фінансуюцца міжнароднымі арганізацыямі, абмяркоўвалі прадстаўнік аўстрыйскай гандлёвай камісіі пані Джэйн Лішман і намеснік міністра знешніх эканамічных сувязей рэспублікі Уладзімір Ярмолік. Як адзначыла госця, яна прадстаўляе дзяржаўную арганізацыю, якая дзейнічае ў адпаведнасці з палітыкай аўстрыйскіх інвестыцый з Аўстрыі і з'яўляецца "вачамі і вушамі" прадпрымальнікаў краіны". Таму асноўнай мэтай цяперашняга яе візіту ў Беларусь стала вывучэнне нашага рынку і магчымасці выхаду на яго аўстрыйскіх бізнесменаў.

У час гутаркі былі закрануты шырокія пытанні, якія цікавяць абодва бакі. У прыватнасці, аб прыцягненні замежных інвестыцый да ўзаемадзеяння на перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі, вытворчасці алею з рапсу, рэканструкцыі дарогі ад Брэста да граніцы з Расіяй, фінансаванні некаторых праектаў.

БЕЛІНФАРМ.

Дарэчы...

Урэзаць зарплаты, што нам абяцаюць былыя манну нябесную і які павінен рэзка паляпшыць дабрабыт жыхароў Беларусі, маюць беспрацоўныя Венгрыі.

Паводле даных Нацыянальнага цэнтра працы гэтай рэспублікі, у [illegible] бягучага года колькасць зарэгістраваных беспрацоўных склала 592700 чалавек. У параўнанні з папярэднім месяцам яна паменшылася на 18 тысяч чалавек. Што ж датычыць даходаў венгерскіх беспрацоўных, то ў сярэднім іх штомесячная дапамога складае каля 100 даляраў ЗША.

ЭКСКЛЮЗІЎ "ЧЗ"

"Веру і спадзяюся"

Сёння ў нашай рэспубліцы жыве 68 тысяч інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. І з кожным годам іх, былых франтавікоў, застаецца ўсё менш. Толькі сёлета кожны дзесяты паранены салдат пайшоў з жыцця. А тым, хто ўсё ж сустрэне залаты юбілей Перамогі, трымацца ў нашай недарэчнай рэчаіснасці ўсё цяжэй. Старыя раны, жабрацкі ў большасці заробак, безабароннасць перад светам, які становіцца больш жорсткім, — гэта роднік іх скалечаных лёсаў. У старажытныя часы гаварылі: мужыкоў збірае бяда. Так і іх бяда аб'яднала ва Усебеларускую асацыяцыю інвалідаў вайны. Старшыня Цэнтральнага праўлення гэтай арганізацыі Анатоль БАНДАРОВІЧ сёння — госць нашай газеты.

— Анатоль Мікалаевіч, вядома, што асацыяцыя інвалідаў вайны з'явілася не так даўно, фактычна выдзеліўшыся з ветэранскай арганізацыі ў асобнае аб'яднанне. З чым звязана гэта імкненне жыць самастойна?

— Перш за ўсё з тым, што інваліды вайны — гэта зусім асобая катэгорыя грамадзян. Гэтыя людзі, скалечаныя ў баях за Радзіму, сёння нават не маюць прававога статуса. Ніхто канкрэтна не займаецца іх праблемамі, адсутнічае і дзяржаўная праграма такога накірунку. Інакш навошта б было нам, інвалідам, на апошнім энтузіязме займацца гэтымі пытаннямі. Зазначу, што ў асацыяцыі працуюць выключна самі інваліды. Яны прымаюць людзей, кансультуюць іх. Увогуле на плечы нашага актыву — а гэта больш як 400 чалавек — кладзецца вельмі вялікая нагрузка. Штодзень нашу штаб-кватэру наведвае да 60 чалавек.

Сама ідэя аб'яднання інвалідаў вайны ўзнікла ў красавіку 1991 года. Тады была створана Мінская гарадская асацыяцыя. А праз два гады мы ўжо рабілі справаздачу аб сваёй дзейнасці. Мерапрыемства прайшло ў Рэспубліканскім шпіталі інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. Што ўдалося зрабіць на той час? Галоўныя нашы намаганні былі накіраваны на тое, каб ільготы, устаноўленыя заканадаўствам дзяржавы і нікім не адмененыя, захоўваліся. А яны цішком анулююцца. Напрыклад, як гэта здарылася з ільготамі на дадатковае харчаванне для інвалідаў, што знаходзяцца на стацыянарным лячэнні. У рэшце рэшт нам удалося аднавіць льготы ў Мінску.

Ці такі прыклад. Мінская чыгуначная рада задумала зняць аўтобусны маршрут з аўтавакзала "Цэнтральны" да Бараўлян. А тым жа маршрутам карысталіся інваліды і члены іх сем'яў з усёй Беларусі пад час наведвання рэспубліканскага шпіталя. З вялікай цяжкасцю нам удалося вярнуць маршрут.

У час справаздачы ў Бараўлянах, аб якой я гаварыў вышэй, нас не толькі падтрымалі знявечаныя на франтах людзі, але і запатрабавалі стварыць арганізацыю інвалідаў вайны на рэспубліканскім узроўні. Гэта было пачаткам увасаблення ідэі аб'яднання інвалідаў вайны ў рэспубліцы. Так была створана Усебеларуская асацыяцыя. Але, на жаль, станаўленне яе ідзе вельмі складана.

— Чаму так адбываецца?

— Як ні дзіўна, супрацьдзеянне аказваюць функцыянеры ад ветэранскіх арганізацый. Нам перашкаджаюць, не даюць ствараць свае філіялы ў раёнах. Такое становішча на Гродзеншчыне, Гомельшчыне, у Мінску. Мы просім: праявіце спачуванне да хворых, пакалечаных людзей, якія праз сваё юнацтва пранеслі цяжкія нямачы. Давайце дзейнічаць разам на падставе салідарнасці пакаленняў, франтавога брацтва. Аднак, здаецца, нас не чуюць і нам даводзіцца абараняцца самім.

А праблем у інвалідаў вайны зараз сапраўды безліч.

— Якія з іх самыя вострыя?

— Ды літаратура ва ўсім мы маем патрэбу. На прыём у асацыяцыю прыходзяць людзі з просьбамі дапамагчы набыць тавары першай неабходнасці, лекі, у рэшце рэшт, пахаваць чалавека. Апошняя праблема надзвычай вялізарная. За сродкі, што выдзяляе на гэта дзяржава, чалавека па-людску не пахаваеш. Тым больш, што сярод нашых падапечных шмат адзінокіх, тых, каго адмовіліся дзеці. Гэта трагічна. Не ўсе ведаюць пра такія жудасныя факты, калі інваліда-воіна праводзілі ў апошні шлях у поліэтыленавым мяшку.

Наша асацыяцыя, атрымаўшы права заканадаўчай і юрыдычнай ініцыятывы, паспрабавала скарыстаць яго. Мы распрацавалі і прадставілі ў Вярхоўны Савет праект закона "Аб прававым становішчы інвалідаў вайны". [illegible] Аднак пытанне адкладзена. У выніку на няпэўны час перанесена вырашэнне такой праблемы, як заканадаўчае пацвярджэнне асноўных ільгот для гэтай катэгорыі грамадзян. Сярод іх перавагі пры абслугоўванні ў сферы быту, на транспарце, бясплатнае лекавае забеспячэнне. Апошняе хаця і не адменена, але недаступнае. Да нас прыходзяць інваліды вайны з рэцэптамі, якія ім ніхто не атаварвае.

Асобая размова аб сталах заказаў, што раней былі адкрыты для інвалідаў у кожным раёне. Сёння гэтыя сталы абслугоўваюць па 16-20 катэгорый насельніцтва. Ці ж гэта нармальна, калі палова грамадзян краіны льготнікі? Мы не хочам, каб нас у гэтых сталах заказаў абражалі, прыніжалі, папракалі. Менавіта такія адносіны сталі прычынай таго, што нядаўна ў Мінскім раёне ў чарзе па заказ памёр інвалід Вялікай Айчыннай вайны.

— Бясспрэчна, пакаленню, якое прайшло праз пекла апошняй вайны, сёння, як ніколі, патрэбна маральная падтрымка грамадства. Мяркуючы па ўсім сказаным Вамі вышэй, яно не спяшаецца аддаваць належнае людзям, што прынеслі на сабе груз ваеннага ліхалецця. [illegible]

— На жаль, так. У чым толькі не папракаюць інвалідаў вайны: у тым, што яны ваявалі не так, як трэба, і не з тым, з кім трэба. [illegible]

Нядаўна ў мяне на прыёме была група інвалідаў, былых партызан, якія ваявалі ў Клічаўскім раёне. Яны расказалі баявы эпізод пра тое, як атрымалі заданне сарваць з паліцэйскага ўчастка бела-чырвона-белы флаг. Ён цяпер у нас з'яўляецца дзяржаўным. Гэтыя людзі з горыччу пытаюцца, як жа ім зараз сустракаць вялікае свята? Іх трэба зразумець. Перамогі дабіваліся пад адным сцягам, а адзначаць пяцідзесяты юбілей, ушаноўваць памяць сваіх загінуўшых таварышаў вымушаны пад другім.

— Анатоль Мікалаевіч, якія пачуцці ахопліваюць асабіста Вас напярэдадні 50-годдзя вызвалення Беларусі? І прыміце нашы віншаванні з нагоды гэтага свята.

— Дзякуй.

Вайну я прайшоў, пачынаючы яшчэ з фінскіх падзей. Быў паранены, кантужаны. У шпіталях у сувязі з раненнямі правёў больш як 9 месяцаў. Перанёс два інфаркты. Каля двух гадоў быў прыкаваны да ложка. Добра ведаю, што такое агонь, бяспека, смерць сяброў.

Зараз, з аднаго боку, на мой лёс выпалі вялікая адказнасць і гонар служыць былым франтавікам, партызанам, узначальваючы Усебеларускую асацыяцыю інвалідаў вайны. А з другога, я адчуваю вялікі сум за пагардлівыя адносіны да нас, да нашых ідэалаў. Аднак імкнуся не страчваць аптымізму і цікавасці да жыцця.

Гутарыла Вольга ШАЎКО.

ДЗЕЦІ І МЫ

У свой новы дом пераехалі гомельскія дзеці-сіроты. Пабудаваць яго дапамаглі гарадскому Савету завод "Крышталь" і ВА "Гомельдрэў". Тут усё прадумана так, каб дзеці адчувалі сябе, як у дамашняй абстаноўцы. Звычайныя наборы корпуснай мэблі, канапы, дываны — усё гэта стварае ўтульнасць. Ёсць тут невялікія спальні, сталовая, пакой для гульняў.

Самае сумнае — ва ўсіх выхаванцаў Гомельскага дзіцячага дома ёсць таты і мамы, але ўсе яны па розных прычынах пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Вось і дораць дзецям увагу і ласку толькі выхавальнікі, дарэчы, спагадлівыя і клапатлівыя людзі, якія не адзін год працуюць ў такіх установах. Добра хоць, што брацікі і сястрычкі жывуць тут разам. Раней жа дзяцей размяркоўвалі па розных установах па ўзросту. Таму тутэйшы дзіцячы дом называецца Гомельскім сямейным дзіцячым домам змешанага тыпу.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Ліст да настаўнікаў

Вось і надышоў канец вучобы ў школе. Здаецца, трэба радавацца, але душу ахоплівае нейкі сум. Гэта смутак расставання, расставання з усім, што ўвесь апошні час было галоўным у нашым жыцці, з тымі гадзінамі радасці, цеплыні, пяшчоты, якія дарылі нам нашы настаўнікі.

Мабыць, мне проста вельмі пашанцавала — не ведаю, аднак, у маім школьным жыцці мне сустракаліся толькі добрыя, шчырыя, справядлівыя людзі.

Я вучылася ў самай звычайнай мінскай сярэдняй школе № 139. Але калектыў настаўнікаў такі, быццам у яго выбіраліся лепшыя з лепшых. Напрыклад, узяць майго класнага кіраўніка Санько Ірыну Іванаўну. Заўсёды яна была для нас самым блізкім чалавекам. Ірына Іванаўна хвалявалася за нас, як за родных дзяцей. Добра ведае яна характар кожнага, усіх разумее, да любога знаходзіць правільны падыход. Колькі мы перажылі, пабачылі з ёй, шмат чаму навучыліся ў гэтага чалавека, прасякнутага цеплынёй і турботай аб дзецях.

Ёсць такія прадметы, якія вучаць жыццю, робяць людзей больш душэўнымі, добразычлівымі, — гэта родная і сусветная літаратура. Але як добра, калі іх выкладаюць добрыя, шанучыя свой прадмет людзі. Надзея Аляксандраўна — настаўніца рускай мовы і літаратуры, і Тамара Уладзіміраўна — настаўніца беларускай мовы і літаратуры, стараліся зрабіць нас лепшымі, дабрэйшымі, навучыць адрозніваць дабро ад зла, праўду ад хлусні.

У нас у школе ёсць камп'ютэрны клас, куды мы прыходзілі не толькі вучыцца, але і гулялі ў розныя гульні, праходзілі тэсты, і заўсёды ў нашай настаўніцы інфарматыкі, Святланы Вітальеўны, знаходзіўся час,заўсёды яна сустракала нас з добразычлівай усмешкай, а свой прадмет выкладала добра і зразумела для кожнага.

Шмат яшчэ настаўнікаў, аб якіх можна было б гаварыць, але ўсё роўна ўсёй падзякі выказаць немагчыма. Хачу толькі сказаць усім сваім настаўнікам вялікае дзякуй.

І цяпер, калі надышоў час расставання, ведайце, што вы назаўсёды застаняцеся ў нашых сэрцах, а вашы словы будуць суправаджаць нас усё жыццё.

Марыя КУЗЬМІЧ,
выпускніца СШ № 139 г.Мінска.

Хто абароніць пасажыра?

У нашым сучасным жыцці столькі абсурду, што мы да яго ўжо прывыклі і часта як быццам не заўважаем, хоць і з'яўляемся яго ахвярамі.

Многа разоў прыходзілася назіраць, як у гарадскім транспарце кантралёры штрафавалі пасажыраў, у якіх былі закампасціраваны талоны са старым намінальным коштам. Заўсёды ўзнікалі гарачыя спрэчкі і нават скандалы, чаго, урэшце, магло і не быць, бо патрабаванні ўпраўлення грамадскага транспарту ў дадзеным выпадку неправамерныя.

Калі разважаць лагічна, то мы аплачваем авансам нашы паездкі ў грамадскім транспарце, загадзя купляючы праязныя талоны. Атрымаўшы з нас грошы за прададзеныя талоны, аўтобусныя паркі, напрыклад, затрачваюць іх на закупку паліва, запасных частак, на выплату заработнай платы, трамвайна-тралейбусныя ўпраўленні — на аплату электраэнергіі і г.д. Мы ж, купіўшы праязныя талоны, можам паехаць не сёння ці заўтра, а ў любы час. Самае галоўнае, што мы паездку сваю ўжо аплацілі, і па аднаму талону можам праехаць толькі адзін раз, а ў які менавіта дзень — гэта абсалютна не важна. Важна, каб гэты талон быў пракампасціраваны, няхай на ім будзе стаяць цана хоць чатыры капейкі. Калі чалавек не ажыццявіў паездку тады, калі ён купіў гэты талон, то ён мае поўнае права ажыццявіць гэту паездку цяпер. Бо, зноў жа разважаючы лагічна, на гэтыя капейкі раней было куплена паліва не па 3000 рублёў, а па 6 капеек за літр. І любы чалавек, купіўшы ў той час праязны талон і не выкарыстаўшы яго, ужо прафінансаваў сваю паездку, як бы даў крэдыт трамвайна-тралейбуснаму ўпраўленню ці аўтобуснаму парку. Калі мы дазваляем дзяржаве карыстацца сваімі грашовымі сродкамі, укладваючы іх у ашчадбанкі, то за гэта атрымліваем пэўны працэнт са сваёй сумы, а тут — атрымліваем штраф. Дык ці лагічна гэта? І хто заступіцца за пакрыўджаных пасажыраў.

Надзя ЛЫСЕНКА.

АКТУАЛЬНА!

Канікулы — вясёлая пара?

Прыйшлі канікулы. Дзеці высыпалі на вуліцу, праводзяць на ёй шмат часу, многія паехалі ў вёску да дзядуль і бабуль. І, на жаль, адразу пачалі паступаць звесткі аб трагічных здарэннях. Ва Упраўленні ДАІ МУС Рэспублікі Беларусь прыгадалі некалькі такіх фактаў. Крыху распавядаю пра адзін. 10 чэрвеня Алёша І., другакласнік Лёзненскай школы, выскачыў на веласіпедзе на перакрыжаванне і сутыкнуўся з машынай ГАЗ-53. Недалужны веласіпедыст ударыўся спачатку аб цыстэрну, а потым аб асфальт. І атрымаў настолькі цяжкія траўмы, што да бальніцы яго давезці не паспелі. Цяжка ўявіць гора бацькоў. А які псіхалагічны стрэс атрымаў вадзіцель аўтамашыны, як ён будзе жыць з усведамленнем таго, што здарылася? Вінаваты хлопчык, забыў пра асцярожнасць. Толькі точыць штосьці ў душы: няўжо нельга было папярэдзіць трагедыю? "Менавіта ў выніку няшчасных выпадкаў абарвалася большасць жыццяў дзетак мінулым летам, — адзначыла намеснік галоўнага ўрача 11-й дзіцячай паліклінікі г.Мінска Л.Іганава. — Пакінутыя без нагляду, яны сваволяць з запалкамі, на вадзе і вуліцах".

Не так даўно мяне ўразіла сустрэча з шасцігадовым хлапчуком. Сядзеў гэткі прыгожы баравічок на бетоннай агароджы ля універсама "Першамайскі" — збіраў робата. На двары цемра, толькі машыны фарамі свецяць — развозяць гандлярак па дамах. І прахожыя ў такі час, ведаеце, якія трапляюцца, а яму хоць бы што.

А потым мы жахаемся ад паведамленняў па тэлебачанні пра жудасныя забойствы малалетніх, глумленні з іх. Ну хто, скажыце, як не старэйшыя сваякі, бацькі, павінен растлумачыць хлопчыкам і дзяўчынкам элементарныя правілы самазахавання: не гуляць паблізу аўтамабільных стаянак, не расказваць чужым пра сябе, сваю сям'ю. Нагадаць аб тым, што нельга браць у незнаёмца цукеркі, жавальную гумку, цацкі, а таксама дапамагаць у нечым — шукаць сабаку, патрэбны дом і г.д. І тым больш ісці ў нейкае памяшканне.

Я спадзяюся, што мяне зразумелі правільна. Я ні ў якім разе не раю выхоўваць падазронасць, баязлівасць і чэрствасць. Не раю і сачыць за дзецьмі, прыніжаць іх годнасць. І ўсё ж паўтару: дарослыя, пільнуйце дзяцей, "пасвіце" іх (выбачайце за такое словазлучэнне). Вы павінны ведаць, дзе ваша дзіця, што з ім адбываецца, ці не пагражае яго жыццю нябяспека. Інакш можа здарыцца бяда.

...12 чэрвеня на дарозе Слабада—Радашковічы быў збіты матацыклам пяцігадовы хлопчык. Ён знаходзіцца зараз у бальніцы з пераломам чэрапа. Вінаўнік наезду з месца здарэння ўцёк. Следчы следчага ўпраўлення УУС Мінаблвыканкама Анатоль Іванавіч Буцько паведаміў, што пакуль следства мае няшмат даных. Сведкі сцвярджаюць, што гэта быў матацыкл вытворчасці Мінскага мотавелазавода або "Ява". Апошнія лічбы нумара прыблізна 08-МБЗ. Калі вы ведаеце, што-небудзь адносна гэтага здарэння, пазваніце па мінскім тэлефоне 27-19-75 ці па 02.

Вера ШЧЭЦІНА.

КУР'ЕР "ЧЗ"

"Кожны соты павінен быць у "Руху"

Такую праграмную ўстаноўку мае ініцыятыўная група па стварэнню Руху за кансалідацыю беларускага народа.

Галоўнай мэтай ініцыятары стварэння Руху лічаць пераход улады ў рукі народа. Як сказана ў Звароце ініцыятыўнай групы па стварэнню РКБН да беларускага народа, "народаўладдзе будзе рэалізоўвацца праз выбары ў якасці дэпутатаў усіх узроўняў найбольш сумленных і кампетэнтных сяброў РКБН. Дзейнасць дэпутатаў будзе кантралявацца радамі (камітэтамі) Руху, на пасяджэннях якіх дэпутаты павінны прысутнічаць і разам з сябрамі РКБН абмяркоўваць новыя законы і пастановы, у тым ліку і такія, напрыклад, як пастанова аб чарговым павышэнні цэн". Рух прадугледжвае стварэнне суполак па месцы жыхарства і адсутнасць абласных цэнтраў кіравання. У звароце канстатуецца прыхільнасць Руху да дэмакратыі, нацыянальнага адраджэння Беларусі і яе экалагічнай чысціні. Дабіцца гэтага, лічаць ініцыятары стварэння РКБН, немагчыма без татальнага кантролю з боку народа за ўладамі.

Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ.

МАП — у Маладзечна

Маладзечна зноў наведалі прадстаўнікі Міжнароднай арганізацыі працы, якая па пагадненню з урадам Рэспублікі Беларусь праводзіць у нашай дзяржаве праграму садзеяння занятасці насельніцтва, развіцця бізнесу.

Гэта дапаможа стварыць рабочыя месцы для людзей, якія сталі ахвярамі скарачэнняў на прадпрыемствах горада. Значная ўвага будзе ўдзелена ў праграме і працаўладкаванню моладзі.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Каапэратарам не да ветэранаў?

Прыкметна зацягваецца ўвод шэрагу аб'ектаў Хваенскага дома ветэранаў вайны і працы. Па сумнавядомай прычыне — з-за адсутнасці сродкаў.

Кіраўніцтва дома разам з выканкамам Жыткавіцкага райсавета звярнуліся з просьбай аб пасільнай дапамозе да працоўных калектываў, грамадскіх арганізацый, прадпрымальнікаў і асобных грамадзян. Аднымі з першых на заклік адгукнуліся калектывы доследнага рыбгаса "Белае" і райаграпрамзабеспячэння, якія пералічылі на рахунак фонду сацыяльнай падтрымкі аддзела сацзабеспячэння адпаведна 2 і 1 мільёны рублёў. Добры пачын актыўна падтрымалі рабочыя сталічнага завода шампанскіх вінаў, райспажывсаюза, рыбгаса "Чырвоная зорка", малога прадпрыемства "Сатурн", а таксама вучні 6 "В" класа СШ № 1 райцэнтра і жыхарка Гомеля Т.М.Міхалкіна. Усяго для патрэб састарэлых пералічана каля 8 мільёнаў рублёў. На вялікі жаль, пакуль на дапамогу ветэранам не паспяшаўся яшчэ ніводзін каапэратар.

Алесь ЛАРЫЁНАЎ.

Для самых маленькіх

Гандлёвыя кропкі Оршы і раёна пачалі рэалізоўваць далікатэсы для самых маленькіх — высакаякасныя кансервы "Малыш" і "Пюрэ са свініны".

Вельмі патрэбную для харчавання дзяцей прадукцыю асвоіў калектыў Аршанскага мясакансервавага камбіната.

Сёлета прадпрыемства выпусціла ўжо амаль мільён умоўных бляшанак дзіцячых кансерваў. Іх атрымалі дзеці ўсіх абласцей Беларусі і, у першую чаргу, раёнаў, якія пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Зараз калектыў будаўнічага трэста № 18 узводзіць на камбінаце новы цэх па выпуску дзіцячых кансерваў. Сёлета ён павінен быць па-сучаснаму абсталяваны, што дасць магчымасць штогод выпускаць да 4—5 мільёнаў бляшанак высакаякаснага дзіцячага харчавання.

І.КОГАН.

ІШЛА ВАЙНА

□ Віктар ЕРМАЛОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук

Партызанскі рух не з'яўляецца адметнай рысай беларускага народа. Ён існаваў у многіх краінах. Але па вастрыні і патрыятычнаму размаху ён, бадай што, не мае нічога падобнага.

Па сваёй форме і зместу партызанскі рух у Беларусі дасягнуў у гады другой сусветнай вайны (1941—1944 гг.) найвялікшага ўзроўню. Супраць германскіх акупантаў на тэрыторыі рэспублікі змагаліся каля 444 тысяч партызан і падпольшчыкаў, у тым ліку 374 тысячы чалавек з'яўляліся байцамі 1255 партызанскіх атрадаў, большасць з якіх былі аб'яднаны ў 213 брыгад.

Партызанскія атрады на Беларусі пачалі ствараца ўжо летам 1941 года. У літаратуры, выдадзенай у папярэднія гады, пра гэты перыяд жыцця і барацьбы беларускага народа гаварылася, што пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі ў рэспубліцы супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у першыя ж дні акупацыі пачаў разгортвацца масавы партызанскі рух. У матэрыялах лютаўскага (1943 г.) пленума ЦК КП(б)Б паведамлялася, што ў 1941 г. было створана і накіравана ў раёны Мінскай, Віцебскай, Магілёўскай, Гомельскай, Палескай, Пінскай, Брэсцкай, Вілейскай і Баранавіцкай абласцей 437 атрадаў, якія налічвалі 7200 чалавек. Даследаваныя намі архіўныя дакументы і матэрыялы па гісторыі партызанскага руху на Беларусі ў 1941 годзе далі магчымасць атрымаць крыху іншую, больш праўдзівую карціну. Так, з названай колькасці атрадаў і іх асабовага саставу большасць з іх нават не зна- [illegible] фарміраванняў, якія выйшлі ў варожы тыл, не змаглі па розных прычынах там замацавацца. Яны вярталіся ў савецкі тыл, як правіла, не выканаўшы задання камандавання. З 437 фарміраванняў у поўнай меры выканалі пастаўленую задачу толькі адзінкавыя групы і атрады. У запісцы, адрасаванай у ЦК КП(б)Б, гаварылася: "Выпушчаная вучэбна-аператыўным цэнтрам Заходняга фронта група ў складзе 104 чалавек 6 верасня 1941 г. была дастаўлена для пераходу лініі фронта ў Пуціўльскі раён Сумскай вобласці 9 верасня 1941 г. З іх большасць пайшлі з часцямі Чырвонай Арміі, а частка ганебна ўцякла. 7 чалавек з групы засталіся працаваць у Пуціўльскім партызанскім атрадзе". З 16 партызанскіх атрадаў, якія сфарміраваны Пінскім абкамам партыі і дзейнічалі ў ліпені 1941 г. на тэрыторыі вобласці, увосень 1941 г., адразу пасля адыходу савецкіх войск, застаўся адзін партызанскі атрад колькасцю 60 байцоў пад камандаваннем В.З.Каржа. Астатнія партызаны альбо выйшлі ў савецкі тыл, альбо разбегліся па хатах. 36 партызанскіх атрадаў дзейнічалі на Віцебшчыне ў ліпені - жніўні 1941 г., пасля адыходу савецкіх войск засталося 12 атрадаў,а ў снежні іх было ўжо толькі 9. Пры гэтым колькасць іх асабовага саставу таксама значна скарацілася.

Летам 1941 г. на тэрыторыі Гомельскай вобласці было арганізавана 65 партызанскіх атрадаў, у сярэднім па 5 на кожны раён. Колькасць партызан перавышала 600 чалавек. У снежні 1941 г. колькасць партызанскіх атрадаў Гомельшчыны ўжо не перавышала 10 фарміраванняў, а іх агульная колькасць — 150 чалавек.

На тэрыторыі Баранавіцкай, Беластоцкай і Вілейскай абласцей партызанскія атрады ў 1941 годзе наогул не дзейнічалі і не ствараліся. Аналіз архіўных дакументаў дае нам магчымасць лічыць, што колькасць партызанскіх фарміраванняў Беларусі зімой 1941 года не перавышала 3 тысяч партызан. Слабасць і нешматлікасць партызанскіх атрадаў на тэрыторыі рэспублікі ў 1941 годзе тлумачыцца, галоўным чынам, адсутнасцю ўмоў, неабходных для вядзення партызанскай вайны ў тыле ворага. На дадзеным этапе партызаны не карысталіся падтрымкай большасці насельніцтва ў раёнах свайго базіравання. Большасць насельніцтва Беларусі ў разглядаемы перыяд займала пазіцыю нейтралітэту як у адносінах да партызан, так і германскіх акупацыйных улад. Яно проста было ў стане разгубленасці ад рэзкай перамены ваенна-палітычнай абстаноўкі ў рэгіёне.

Перамога савецкіх войск пад Масквой, чалавеканенавісніцкая палітыка акупантаў у Беларусі, а таксама паспяховыя дзеянні партызанскіх атрадаў пад камандаваннем Ц.П.Бумажкова, Ф.І.Паўлоўскага, В.З.Каржа, І.П.Кожара, М.П.Шмырова і іншых садзейнічалі паступоваму змяненню адносін большасці насельніцтва Беларусі да партызан. Ужо ў зімовыя месяцы 1942 г. вырасла іх колькасць і аўтарытэт сярод шырокіх слаёў насельніцтва рэспублікі. Акупанты таксама пачынаюць лічыцца з партызанамі як з рэальнай сілай. Дастаткова сказаць, што ў першыя месяцы акупацыі немцы прапаноўвалі за злоўленага партызана надзвычай нізкае ўзнагароджанне — літр шнапсу і пару пачкаў махоркі ці 100 рублёў грошай. Па меры актывізацыі партызанскай барацьбы яна ўзрасла да 5000 рублёў. Але жаданых вынікаў фашысты не дасягнулі.

Акупанты ўсё часцей з пачатку 1942 года аддавалі перавагу карным акцыям, у выніку якіх больш пакутавала мірнае насельніцтва, чым партызаны.

Важнейшай крыніцай папаўнення партызанскіх радоў па-ранейшаму заставаліся члены партыі, камсамола і ваеннаслужачыя, якія аказаліся ў першыя месяцы вайны ў тыле ворага. Узмацненню прытоку насельніцтва ў партызаны паспрыялі самі гітлераўцы.

У сакавіку 1942 г. вермахт выдаў указ аб вяртанні былых савецкіх ваеннаслужачых, якія знаходзіліся ў сельскай мясцовасці, у лагеры для ваеннапалонных. Што чакала вязняў, відаць з дакладной на імя сакратара ЦК КП(б)Б Эйдзінава. Былы вязень аднаго з мінскіх лагераў для ваеннапалонных Е.Ю.Гапееў паведамляў: "...1 ліпеня (1941 г.), вечарам, калону, дзе быў і я, пад канвоем прыгналі ў лагер, які быў размешчаны на брацкіх могілках. Калі мы прыйшлі ў лагер, то там былі ўжо тысячы тры чалавек цывільных і ваенных. Перад лагерам у кожнага рабілі вобыск, у многіх адбіралі грошы, гадзіннікі. Услед за намі ўвесь час пpыганялі ўсё новых і новых палонных. Лагер, дзе мы знаходзіліся пад узмоцненым канвоем, ноччу асвятляўся вакол машынамі, на якіх былі ўстаноўлены кулямёты. Лагернае ўтрыманне было невыносным для чалавечага жыцця, цяжка перадаць, якія былі здзекі, ад куль і голаду ў лагеры загінулі сотні людзей. ...Будучы там, забываеш, што ты сапраўды яшчэ жывеш і што ты ёсць чалавек".

Ведаючы, што іх чакае ў лагеры, ваеннапалонныя, якія на зімоўку адпускаліся з лагера і размяшчаліся ў вёсках, масамі ішлі ў партызанскія атрады. Калі за вясенне-летні перыяд 1942 г. [illegible] 47 тысяч партызан.

Другая крыніца папаўнення партызанскіх фарміраванняў асабовым саставам была непасрэдна звязана з мабілізацыяй беларускай моладзі для работы ў Германіі. Асабліва шырокія маштабы гэты працэс набыў вясной 1943 года. Так, на падставе дырэктывы, атрыманай 11 сакавіка 1943 г. інспектарам гаспадарчай інспекцыі "Поўдзень" генералам Нагелем ад начальніка гаспадарчага штаба "Усход" аб пастаўках рабочай сілы з акупіраваных усходніх абласцей для сельскай гаспадаркі Германіі, паведамлялася: "...Выкарыстанне рабочай сілы ў германскай сельскай гаспадарцы і намечаныя фюрэрам ваенныя праграмы ствараюць неабходнасць хуткай дастаўкі 1 мільёна жанчын і мужчын з толькі што акупіраваных усходніх абласцей на працягу бліжэйшых чатырох месяцаў. З гэтай мэтай гаўляйтар Заўкель патрабуе штодзённа накіроўваць, пачынаючы з 15 сакавіка, транспарты з 5 тысячамі, а з 1 красавіка штодзённа па 10 тысяч работніц і рабочых з акупіраваных усходніх абласцей. ...Улічваючы выключна высокія страты рабочай сілы ў германскай ваеннай эканоміцы, што ўзніклі за апошнія месяцы, неабходна, каб вярбоўка рабочых для імперыі праводзілася цяпер з большай энергіяй. Прыкметная там у цяперашні час тэндэнцыя да абмежавання і поўнага спынення вярбоўкі для імперыі пры такім становішчы зусім недапушчальная". Доля Беларусі ў намечаных пастаўках павінна была складаць каля тысячы чалавек штодзённа. Таму дзесяткі тысяч маладых людзей, ратуючыся ад насільнага ўгону ў германскі "рай", ішлі ў партызаны. Пры гэтым, згодна з данымі Беларускага штаба партызанскага руху, колькасць партызан у лістападзе 1942 г. склала 47150 чалавек, а ў лютым 1943 г. — 122 тысячы чалавек.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Дапамагаюць усім светам

Чарговая партыя гуманітарнай дапамогі прыбыла ўчора ў Руанду.

Французы перадалі насельніцтву гэтай краіны 40 тон медыкаментаў і прадуктаў. "Чырвоны Крыж" таксама выдзеліў 40 тон прадуктаў. У бліжэйшыя дні пастаўка прадоўжыцца. Французскія групы паспяхова завяршылі першы этап эвакуацыі насельніцтва. Да заірскай граніцы дастаўлена каля 1600 чалавек.

Парламентарыі – пра цяжарных

Урад Іспаніі прапанаваў парламенту ўвесці новы закон наконт цяжарных жанчын.

За апошні час у краіне рэзка ўзрасла колькасць абортаў. Член урада Крысціна Альберці заявіла, што жанчыны, якія зрабілі аборт, павінны карацца штрафам. Аборт павінен дазваляцца толькі ў выпадку згвалтавання або калі цяжарнасць пагражае здароўю жанчыны. Парламент уключыў гэтае пытанне ў парадак дня.

Непагода ў Германіі

З-за моцных дажджоў у Германіі затоплены падвалы дамоў, вада стаіць на вуліцах.

Паліцыя паведаміла пра 3 смяротныя выпадкі. Адзін чалавек засыпаны руінамі дома, дзе ён спрабаваў схавацца ад дажджу і ўрагану.

Зорны дуэт

Вядомы акцёр Шон Конеры выканае ролю караля Артура ў фільме Джэры Закера "Першы рыцар".

Роля Ланцэлота аддадзена Рычарду Гіру.

Ахвяры цыклону

У панядзелак у паўднёва-ўсходняй частцы ЗША загінулі ад непагоды 4 чалавекі, дзесяткі паранены.

Паводле паведамленняў паліцыі, у Атланце з даху была скінута ветрам 10-гадовая дзяўчынка.

Сталоне і секс

Сільвестра Сталоне абвінавачваюць у тым, што яго крыху "занесла" ў час здымак інтымных сцэн з Шарон Стоун у фільме "Спецыялісты".

"Так, — адказвае ён, — я вельмі хацеў зняцца з Шарон. Пасля прагляду фільма "Асноўны інстынкт" я адчуў рэўнасць. Тады і нарадзілася ідэя зняцца са Стоун. Здымаць інтымныя сцэны, вядома, "цікава", але пасля некалькіх дубляў гэта рабіць гэтак жа сумна, як есці сандвіч".

Філе... з яшчарак

У Сальвадоры створаны спецыяльныя гаспадаркі для вырошчвання легуанаў.

Мяса такіх яшчарак, падобных да маленькіх дыназаўраў, вельмі смачнае і лічыцца далікатэсам. Развядзенне легуанаў практычна і не наносіць шкоды навакольнаму асяроддзю, бо яны ядуць толькі расліны. Да таго ж гэта добры спосаб падтрымаць слабую эканоміку Сальвадора. Акрамя гастранамічнай вартасці, легуаны цэняцца за скуру, што прыносіць казне немалы прыбытак.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

КРЫМІНАЛЬНАЕ БЮРО

Інфа-крым

Укралі... дзверы

Калі злачыннасць расце, як на дражджах, дом кожнага грамадзяніна павінен быць крэпасцю. Так, мабыць, думаў і жыхар Маладзечна К., умацоўваючы сваю кватэру новымі моцнымі ўваходнымі дзвярыма.

Дзверы былі яшчэ і прыгожыя — з паліраванага дрэва. Яны і прыцягнулі да сябе ўвагу злачынцаў. Калі К. пасля работы вярнуўся дамоў, дык убачыў замест іх голы праём — дзверы ўкралі. Цікава, што з кватэры не вынеслі больш ніводнай рэчы.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Прыехаў "у госці"...

У госці да Б., жыхаркі вёскі Бярозаўка Астравецкага раёна, прыехаў з Гродна дапамагчы па гаспадарцы С., які мінулай восенню ў якасці студэнта адной з вышэйшых навучальных устаноў працаваў тут на ўборцы ўраджаю. Пасля ад'езду "госця" Б. выявіла знікненне з дома многіх рэчаў.

Крымінальны вышук Астравецкага РАУС высветліў, што С. вышукваецца Кастрычніцкім аддзелам унутраных спраў г.Гродна як без вестак прапаўшы, а бабулі ў дадзеным выпадку застаецца толькі чакаць прыходу наступнага сезона ўборкі ўраджаю. Магчыма, і "госць" зноў прыедзе...

Мар'ян ВЯНГРОЎСКІ.

Урон – на тысячы. Штраф – на мільёны

У адну з красавіцкіх начэй дыск-жакей Чырванаборскага клуба С.Тражынскі, навучэнец Жыткавіцкага ПТВ-182 А.Яшкін і выпускнік мясцовай сярэдняй школы А.Князеў вырашылі крыху "пасвавольнічаць": разабралі ў саўгасе "Чырвоны Бор" воданагравальнік і ўкралі медную трубу.

"Жарт" каштаваў гаспадарцы звыш 230 тысяч рублёў. Аператыўнікі знайшлі зладзеяў. Каб пазбегнуць суда, іх бацькі добраахвотна заплацілі штраф у памеры 5 мільёнаў рублёў.

Алесь ЛАРЫЁНАЎ.

Хто зразумее сёння той пратэст?..

□ **Яўгенія ВІЦЬБА**

Два эпізоды з крымінальнай хронікі на Віцебшчыне неяк асабліва ўскалыхнулі душу. У Талачынскім раёне была дастаўлена ў бальніцу маладая жанчына з нажавым раненнем у брушную поласць. Параніў яе ніхто іншы як п'яны муж прама на вясковай вуліцы. Сам жа збег, і толькі добрыя людзі, дарэчы, без нейкіх там сямейна-родных дычыненняў, дапамаглі даставіць ахвяру на рукі выратавальнікаў-урачоў.

Мужа знайшлі, жанчына папраўляецца, і, здаецца, хутка яны зноў зажывуць у сваім "міры ды згодзе", даволі лёгка растлумачыўшы трагедыю рытарычным пытаннем-сцвярджэннем: "Чаго, маўляў, не бывае ў сям'і?!"

У сям'і, зразумела, бывае рознае. Асабліва ў сённяшнім жыцці, калі, "убоявшись мужа своего", змардаваная штодзённасцю жанчына, абы толькі не ўспыхнула сварка, заглядвае ў вочы гаспадару, каб апярэдзіць яго жаданні, нават, чаго скрываць, быць дабравольна згвалтаванай.

Я не кажу пра згвалтаванні падвыпіўшых мужоў, бо не чула ні ад адной знаёмай жанчыны, каб падобны муж не нападаў з дакорамі ці нават лаянкай у выпадку адмовы на блізкасць. Ды хіба часта разумее псіхалагічны стан жонкі цвярозы і нават інтэлігентны муж? "Чаму?" — найхутчэй задаецца ім пытанне. І мы, жанчыны, звычайна не адказваем "чаму", а калі адказваем, вынік адзін і той жа, бо "супакояць" нас не інакш як дзяжурнай фразай: "А не звяртай на гэта ўсё ўвагі..."

Не звяртаць увагі, напэўна, прасцей. Ну і што, калі адбылася сварка, калі нават адбыўся мардабой, калі нешта не ладзіцца на рабоце. Жывуць жа неяк, прызвычайваюцца. Паплявузгаюць людзі языкамі ды й забудуцца. Але ж калі ёсць чалавечая, жаночая годнасць? Тут, бадай, за ўсё найцяжэй жанчыне, якая разумее яе і, больш таго, балюча пакутуе з-за гэтага разумення. Не выставіш свае крыўды напаказ, не папросіш спачування ў знаёмых-суседак, бо яны — якраз з таго грамадства, дзе шмат прывівалася павагі да годнасці, да сям'і, да маралі. Кажу, на жаль, аб гэтых высокіх паняццях без высокага аптымізму.

Прычына для гэтага іншая — не адзіны эпізод з крымінальнай хронікі. Пачуццё жаночай годнасці, нежаданне быць згвалтаванай нават цаной жыцця, сталі чамусьці незразумелымі не толькі для мясцовых усёведаў, але і для правасуддзя. Таго самага, што вельмі часта апошнім часам разглядае справы па "нанясенню маральнага ўрону ды абразы чалавечай годнасці і гонару".

У Гарадку з пятага паверха выкінулася маладая жанчына. Але не абурэнне супраць нягоднікаў выклікала яе смерць, не разуменнем, як адзінага выйсця, падаўся яе пратэст. Пачаліся самыя мярзотныя перасуды і нават судовыя версіі. "Ну было б з-за чаго, — гаварылі адны. — Пра дзіця не падумала". "Легкадумная, ветрам падшытая. Дзіця ж таксама па-за шлюбам нарадзіла", — плявузгалі другія. А ў час судовага разбору ўвогуле з'явілася версія аб псіхічнай ненармальнасці самагубцы: маўляў, некалі ў дзяцінстве ўкусіў яе шалёны сабака, пэўна, запознена ўвялі вакцыну. Апошняе пазней адпала. Але ці не была ў нас раней заўсёдным заключэннем: пакончыў з сабою, значыць, п'яніца ці які там шызафрэнік.

На п'янства загінуўшай таксама былі спасылкі. Толькі развеялася ўсё ў ходзе следства: добрай дачкой была, клапатлівай маці, сціплай і зычлівай. І хоць падманулі ў жыцці, не скардзілася на лёс. Верыла ў Бога, царкву наведвала ды, пэўна, спадзявалася на лепшае для сябе. Але... лепшым для яе стала смерць, на якую ніколі б не пайшла сапраўды легкадумная жанчына.

У той вечар з дыскатэкі яе праводзіў мясцовы кавалер, адзін з тых, хто ўжо некалькі тыдняў прыглядваўся да жанчыны. Па дарозе ён на некалькі хвілін прапанаваў зайсці да свайго сябра, з якім папярэдне заключыў дамову аб ложку на ноч. Нічога не падазраючы дрэннага, жанчына зайшла ў кватэру. Там жа неўзабаве з'явіўся яшчэ адзін сябрук гаспадара. Разгарачаны гарэлкай, ён першы груба і цынічна паставіў пытанне: "З кім з трох будзеш?.."

Слёзы і ўмольванні толькі распальвалі жорсткасць і жывёльнасць самцоў. А той, хто праводзіў яе, заявіў, што "будзе з трыма па чарзе". Збіваючы куламі, пацягнуў у спальню: "Дурніца, шкада табе ці што? Не дзевачка ж, чаго не хочаш?"

"Кавалер" разрываў, сцягваў адзенне. Напачатку падалося, што яна змірылася. Усхліпвала толькі... ды раптам ускочыла і кінулася да акна... "Хуткая дапамога", што выклікаў сусед знізу, ужо не змагла дапамагчы. Жанчына памерла ў гарадской бальніцы.

У гвалтаўнікоў, як часта ў нас водзіцца, з'явіліся выдатныя характарыстыкі. На тую ж, што не пацярпела гвалту і абразы сваёй годнасці, было напачатку ўсялякае. На гэтай падставе адзін са следчых Лепельскай пракуратуры, што вёў справу, вырашыў яе нават спыніць з-за адсутнасці складу злачынства: маўляў, абвінавачваемыя не паспелі ўступіць у палавую сувязь з пацярпеўшай.

Напрошваецца: ці не было лепш пацярпець, калі няма іншага выйсця, і пакуль з'явіцца гэты самы "склад". А можа ўвогуле ў такіх выпадках маўчаць і пасля "пацярпення"? Тады прычым усё, разам узятае: і гонар, і годнасць, і легкадумнасць, і вар'яцтва? Прычым тады хлусня і вернасць, падман і жывёльнасць, калі сапраўды трэба толькі цярпець, а не пратэставаць, не шукаць паразумення ні дома, ні па-за домам? Бо ўсё роўна ні людзі, ні суд грамадзянскі, ні божы— біблейскі суд не зразумеюць тых, хто не здольны быць маральна раздаўленым. Але, мусіць, так у нашым грамадстве: занадта мы звыкліся падстаўляць другую шчаку, даравац, калі нават пырнуць нажом. Пэўна, перавярнулася ўсё з ног на галаву...

У дадзеным выпадку грамадзянскі суд усё ж такі адбыўся. Адзін атрымаў 10 гадоў, другі — 11, а вось трэці — гаспадар кватэры — апраўданы, хоць некалі ў шаснаццацігадовым узросце прысаджваўся за спробу згвалтавання на лаўку падсудных. Ці зразумее ён хоць калі, што адбылося ў яго кватэры. І ці толькі ён няздольны зразумець адчайны пратэст той, што выбрала смерць?..

НАРОДНАЯ

Паспрыялі папаўненню партызанскіх радоў і падзеі, звязаныя са стварэннем Беларускай краёвай абароны ў сакавіку 1944 года. Большасць насельніцтва рэспублікі разумела, што вайна для Германіі прайграна, і не жадала быць "нямецкім" гарматным мясам. Пры любой магчымасці большасць прызыўнікоў і мабілізаваных пераходзілі да партызан. Так, у сакавіку-красавіку 1944 г. у партызанскія атрады Беларусі ўлілося яшчэ каля 70 тысяч чалавек, якія не захацелі звязваць свой лёс з "краёвай абаронай".

Галоўную частку работы па трансфармацыі партызанскага руху на Беларусі ў масавую народную вайну супраць іншаземнага нашэсця правадзілі партыйныя падпольныя органы кампартыі рэспублікі. З 1943 г. яны мелі ў насельніцтва неабмежаваны аўтарытэт і ўплыў у большасці рэгіёнаў Беларусі. Дастаткова сказаць, што ў тыле ворага ў гады вайны выдавалася каля 170 падпольных савецкіх газет, тыраж якіх налічваў мільёны экземпляраў. Партызанамі і падпольшчыкамі рэспублікі, ЦК КП(б)Б, ЦК камсамола Беларусі і БШПР за гады вайны было выдадзена і распаўсюджана 28,5 мільёна лістковых выданняў. Падпольная савецкая літаратура заклікала да ўзброенай барацьбы супраць акупантаў, яна выклікала не толькі вялікую цікавасць у насельніцтва рэспублікі, але і знаходзіла належны практычны водгук сярод шырокіх яго слаёў.

444 тысячы партызан і падпольшчыкаў дзейнічалі на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Лічба ўражвае, аднак яна далёка не адлюстроўвае поўнага ўдзелу насельніцтва рэспублікі ў антыфашысцкай барацьбе. Далёка не ўсе жадаючыя змаглі стаць байцамі партызанскіх атрадаў з-за вострага недахопу зброі. У справаздачы камандавання партызанскай брыгады імя Варашылава, якая дзейнічала на тэрыторыі Баранавіцкай вобласці, паведамлялася: "...Пры наяўнасці зброі састаў брыгады мог бы быць у 4—5 разоў большы, чым існуючы".

У радзе абласцей у 1943-1944 гг. гэта пытанне стаяла настолькі сур'ёзна, што прыйшлося прымаць дадатковыя меры па яго вырашэнню. Пра гэта сведчыць і пастанова Баранавіцкага падпольнага абкама КП(б)Б ад 6 сакавіка 1944 г."Аб узмацненні партызанскага руху ў Баранавіцкай вобласці", у якой адзначалася, што ў радзе выпадкаў партыйныя арганізацыі і камандаванне брыгад і атрадаў у апошні час адмаўляюць у прыёме насельніцтва ў партызаны, матывуючы адсутнасцю зброі. Зыходзячы з гэтага, былі намечаны канкрэтныя меры з мэтай вырашэння пытання, у прыватнасці ўсім райкамам КП(б)Б, камандаванню брыгад і атрадаў на тэрыторыі — вобласці прадпісвалася выдзеліць з ліку вопытных партызан арганізацыйныя групы на чале з праверанымі камандзірамі і камісарамі ў саставе 15-20 чалавек і паставіць перад імі задачу ў бліжэйшы час разгарнуцца за кошт прыняцця мясцовага насельніцтва ў буйны баявы атрад. Аднак такі падыход да вырашэння пытання назіраўся далёка не ва ўсіх абласцях рэспублікі.

Разам з узброенымі формамі змагання насельніцтва многіх раёнаў Беларусі шырока выкарыстоўвала і няўзброеныя метады вядзення барацьбы, такія, як сабатаж гаспадарчых мерапрыемстваў акупацыйных улад. Аб такой з'яве сведчыць загад № 21 Чачэрскай раённай управы Гомельскай вобласці ад 27 студзеня 1943 г., дзе паведамлялася наступнае: "Нягледзячы на неаднаразовыя распараджэнні раённага ўпраўлення і мясцовай камендатуры аб выкананні плана лесанарыхтовак і лесавывазак, аднак, даведзены да насельніцтва план выконваецца зусім нездавальняюча. З Залескай, Бердыжскай валасцей на працягу шасці дзён (з 18 па 23 студзеня г.г.) не выслана ніводнага лесаруба і ніводнай падводы на лесанарыхтоўкі і лесавывазкі. З Глыбочыцкай валасці 19, 22, 23 студзеня не было выслана ніводнага лесаруба на работу. Астатнія воласці раёна выслалі за гэты перыяд усяго толькі 10 працэнтаў рабочай і гужавой сілы на выкананне плана лесанарыхтовак і лесавывазак, што з'яўляецца відавочным злачынствам, якое пагражае невыкананнем ваеннага задання...".

Не толькі наяўнасць зброі вызначала рост і маштабы партызанскага руху. На тэрыторыі заходніх абласцей Беларусі: Баранавіцкай, Беластоцкай, Брэсцкай і Вілейскай ён быў менш інтэнсіўным і па некаторых іншых прычынах. Так, у пачатку 1943 г. на тэрыторыі Беларусі дзейнічала 56,7 тысячы партызан, у заходніх жа раёнах рэспублікі, якія да 1939 г. знаходзіліся ў складзе Польшчы, іх налічвалася каля 11 тысяч чалавек. Прычына ў слабай падтрымцы савецкіх партызан мясцовым насельніцтвам, якое было незадаволена шэрагам мерапрыемстваў, праведзеных органамі Савецкай улады напярэдадні вайны. Другой прычынай, якая тлумачыла цяжкасці партызанскага руху ў Заходняй Беларусі, з'яўляецца дзейнасць на ўказанай тэрыторыі польскага нацыяналістычнага падполля, так званай Арміі Краёвай (АК). Яна налічвала ў 1944 г. каля 20 тысяч чалавек. З другой паловы 1943 г. пачалася ўзброеная канфрантацыя АК і савецкіх партызанскіх фарміраванняў. За асенне-летні перыяд 1943-44 гг. толькі атрады Навагрудскай акругі АК (па тэрыторыі супадаючай з тэрыторыяй Баранавіцкай вобласці) правялі 81 аперацыю супраць беларускіх партызанскіх фарміраванняў. Пры гэтым размова ідзе не толькі аб дробных сутычках, але і аб баявых дзеяннях, у якіх былі задзейнічаны сотні чалавек з абодвух бакоў. Так, 8 мая 1944 г. ля в.Целяшэвічы Дзяржынскага раёна адбылося ўзброенае сутыкненне асноўных сіл Стаўбцоўскага злучэння АК і некалькіх атрадаў партызанскай брыгады імя Сталіна. У выніку польскі бок страціў 40 забітымі і столькі ж параненымі, не абышлося без страт і ў беларускіх партызан. Праз дзесяць дзён, 18 мая 1944 г., у раёне в.Альхоўка Любчанскага раёна Баранавіцкай вобласці асноўныя сілы батальёна АК пад камандаваннем Рагнера атакавалі месца дыслакацыі партызанскага атрада "Іскра" брыгады імя Кірава. На працягу двухгадзіннага бою, у якім удзельнічала з абодвух бакоў каля 400 чалавек, акаўцы вымушаны былі ўцякаць з поля бою, страціўшы 40 чалавек забітымі, 50 раненымі і 6 было ўзята ў палон. У партызан было паранена 2 чалавекі. Такое становішча прымусіла ЦК КП(б)Б і БШПР прыняць рашэнне аб узмацненні беларускіх партызанскіх фарміраванняў на тэрыторыі Заходняй Беларусі, згодна з якім туды было перакінута з усходніх і цэнтральных раёнаў рэспублікі 9 партызанскіх брыгад і 10 атрадаў, што ў значнай ступені садзейнічала ўзмацненню савецкіх партызанскіх сіл.

У апошні час у літаратуры вядзецца палеміка аб выніковасці партызанскай вайны на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Перабольшанне сваіх поспехаў шырока практыкуецца ва ўсе часы ўсіх войнаў і народаў. Не былі выключэннем і нашы партызаны. У сувязі з гэтым павінен адзначыць, што лічбы 500 тысяч забітых і раненых партызанамі Беларусі салдат і афіцэраў германскай арміі, якая шырока адлюстравана ў айчыннай літаратуры, у прыродзе не існуе, як няма яе і ў статыстычных справаздачах партызан. Няма таксама і адносна дакладных даных аб стратах праціўніка ў тэхніцы. Большасць даных аб стратах праціўніка ў выніку дзеянняў партызан, фігуральна кажучы, узяты са столі. Так, паводле даных справаздач камандавання партызанскіх фарміраванняў рэспублікі, народныя мсціўцы забілі і паранілі 1217239 салдат і афіцэраў праціўніка, а паводле даных БШПР, выведзеных па выніках праверак гэтых жа справаздач, якія з прычыны адсутнасці дасканалай методыкі праверкі выніковасці баявых дзеянняў, таксама значна завышаны. Страты праціўніка на акупіраванай ім тэрыторыі Беларусі склалі 608216 забітых і раненых, без уліку паліцэйскіх і ўласаўцаў. І ўсё ж, несумненна, партызанскі рух адыграў важную гістарычную ролю ў разгроме самага страшнага за ўсю гісторыю краіны варожага нашэсця. Галоўная заслуга партызан і падпольшчыкаў у гады Вялікай Айчыннай вайны (1941-1944 гг.) нават не столькі ў нанесеным праціўніку ўроне ў жывой сіле і тэхніцы, што таксама з'яўляецца істотным у ходзе любой вайны, колькі ў дэмаралізацыі дзейнасці варожага тылу. Праціўнік не адчуваў на тэрыторыі Беларусі за сабой аператыўна трывалага тылу ні днём, ні ноччу.

Мужнасць беларускіх партызан, патрыятызм і адданасць роднай зямлі, Бацькаўшчыне з'явіліся галоўнай сілай, што забяспечыла разгром жорсткага і крывавага ворага, наблізіла жаданы Дзень Перамогі.

«Нотны аркуш» № 12 (247)

Вядучы Вітаўт МАРТЫНЕНКА

Тэл. 68-29-26

Па вашай просьбе

"Гадэўэй" і іншыя

"Я чытаю кожны нумар вашай газеты, але пішу ўпершыню. Вельмі прашу, каб вы напісалі пра замежную рок-групу "Гадэўэй" усё, што вам вядома пра яе. Калі яе паказваюць па БТ (у праграме "Тор-10"), я не магу адарваць вачэй ад тэлевізара, ейныя песні ўзнімаюць настрой. Спадзяюся на ваш "Нотны аркуш".

З павагай Анжэліка С., вёска Вялікія Арлы Брэсцкай вобласці".

Для пачатку размовы зазірнём у сённяшні дансінг-клуб (так цяпер называюць простую дыскатэку). Што слухаюць і пад што стоптваюць абцасы сучасныя хлопцы і дзяўчаты? Сярод мільгацення і пульсацыі страбаскопаў на цябе адразу звальваецца армада тэхнічна падкаваных сучасных рокераў. Ніхто ўжо і не памятае, як звалі салістаў былых славутых гуртоў — монстраў рока. Цяпер галоўнае: адразу з уваходу трапіць у рытмічную пульсацыю тэхна і не выпасці з яе да канца вечарынкі. І кампазіцыі вельмі натуральна загадваюць табе: "Hold on" — трымайся. Утрымаеш рытм і будзе ўзнагарода: пад D.J.Bobo "Somebody dance with me" нехта вельмі жаданы далучыцца да цябе... Лічы, вечар адбыўся, усё о'кей.

А што ж для душы? Зразумела, больш паэтычнае, больш мілагучнае, чым галоднае бармаценне секвенсараў, нешта такое, ад чаго хочацца жыць. Безумоўна, можна ўзгадаць гіты "U2", ELTON JOHN, "SCORPIONS" (на здымку), "EXTRIME", "NIRVANA", але ўсё ж у асноўным на "біс" ставяць DR.ALBAN, HADDAWAY. Што цікава: і "зубны доктар", які ў апошнім альбоме "One Love the second additione" вельмі канкрэтна праводзіць прыём з нейкай дзяўчынкай "Go see the dentist", і Haddaway, які аналізуе пытанні жыцця-быцця, выхадцы з трэціх краін, далёкіх ад цэнтраў сучаснага музычнага жыцця. DR.ALBAN (Alban Hoana) 26.08.57 нарадзіўся ў Нігерыі, а Haddaway (Хестор Гадэўэй) 9.01.1965 у Трынідадзе. Перабраўшыся ў Еўропу (адпаведна ў Швецыю і Нямеччыну), пасля нядоўгай акліматызацыі душа заспявала. І заспявала, скажам, вельмі няблага. Трохі гісторыі: калі ў 1991 годзе на MTV з'явіўся чорны спявак SEAL "CRAZY", а потым Lenny Kravits, гледачы перасталі ўспрымаць сучасную чорную музыку як музыку квартала Бруклін, дзе натоўпы адпетых галаварэзаў рыфмуюць слэнг у рэп-тэксты. Аказваецца, што і адзін спявак можа нядрэнна слухацца і, галоўнае, пад гэта можна няблага патанчыць.

У 1993 годзе на MTV з'яўляецца вельмі ўдалы кліп новага спевака Haddaway. Добры голас, цэльная кампазіцыя і сюжэт кліпа ўдарнага твора "Life" з ягонага першага дыска "The album", узятага напракат з фільма "Касец лужкоў", незабытага яшчэ і на Захадзе, вылучыў яго сярод іншых спевакоў і груп. Маючы на кожную ўдалую песню відэа, Haddaway заслужыў за сабой вобраз рамантыка і шукальніка шчасця. Ну што ж, будзем чакаць і верыць у ягоную творчую жыццяздольнасць і зычым поспехаў у жорсткай барацьбе з канкурэнтамі ў свеце шоу-бізнесу.

А цяпер трохі апошніх плётак аб заходніх зорках апошняга часу. Амерыка пляскае ў далоні Whitney Houston: малайчынка, адхапала Грэмі і ўсе магчымыя прызы ды ўзнагароды за 1993 год, а яшчэ сябрам паспрыяла на ўручэнні Soul TRAIN Music Awards (фэсту музыкі соўл), праспяваўшы там жыўцом на "біс" 2 гадзіны (прычым, гэта быў сапраўдны сюрпрыз).

А ў Майкла Джэксана зноў непрыемнасці. Толькі-толькі бацькі Jordan Chandler распіхвалі 3 мільёны даляраў па кішэнях у якасці кампенсацыі за псіхічны, маральны і фізічны ўрон, які быццам бы нанёс спявак 13-гадоваму хлопчыку, а тут ужо нейкі рэпарцёр з "Dayly Mirror" зрабіў якасны здымак не зусім прывабнага твару Джэксана ў час канцэрта. Справа ў тым, што ад святла сафітаў пацёк грым — і на свет павылазілі сляды тысяч пластычных аперацый, пільна хаваных Майклам. Жоўтая прэса падняла вэрхал, а многія фаны разгублена разглядаюць на плакатах твар "пластыкавага" Майкла.

Зноў пракацілася хваля самагубстваў фанаў гурта "Nirvana" пасля суіцыду Курта Кобэйна.

А два выдатныя рок-выканаўцы ELTON JOHN і BILLY JOEL аб'ядналіся ў каманду, каб зрабіць адно з буйнейшых у 1994 годзе турнэ па 21 стадыёне Амерыкі.

І апошні нью-йоркскі скандал. Актывісты аховы правоў жывёл абсвісталі вядомую джазавую спявачку Aretha FRANKLIN на канцэрце разам з Barbra Streisand і Stevie Wonder за тое, што яна "напяліла" норкавае манто за 28 000 даляраў. Мая вам парада, дарагія мае спадарынькі, пойдзеце на дыскатэку ў клуб, не апранайце футра з норак і гарнастая, апраніцеся проста і элегантна, скажам ад Крысціяна Дзіора, затое актывісты Грынпіса будуць задаволены!

Яўген ДЗЕМІДЗЕНКА.
Фота РОМПРЭС.

Нататнік

Брытанскаму рок-гурту "UB40" дазволілі завяршыць гастролі ў Новай Зеландыі, нягледзячы на тое, што ў двух музыкаў калектыву пад час уезду ў краіну былі выяўлены наркотыкі. Як паведаміла паліцыя, музыкам, імёны якіх не называюцца, быў учынены допыт у аэрапорце Оклэнда пасля таго, як сабака-вышуковец знайшла наркотыкі. Яны атрымалі афіцыйнае папярэджанне, але перадаваць справу ў суд супраць іх устрымаліся.

* * *

Зорка беларускага поп-рока "АЛЕН" (на здымку) адсвяткаваў 14 чэрвеня ў Наваполацку сваё 25-годдзе (віншуем і мы яго!). Перад тым у Віцебску ён завяршыў працу адразу над двума сваімі альбомамі: першы — "Булахоўскія песні" — уяўляе сабой цалкам акустычны бардаўскі праект і складаецца з уласных твораў на вершы Васіля Храмцова; другі — "Лепшыя песні 1993—94" — прадстаўляе звыклага для нас "Алена" з уласнай музыкай і ўласнымі тэкстамі.

* * *

Арыштаваны гітарыст ансамбля "ПРАЙМЭЛ СКРЫМ" Роберт Янг, які разам з гуртам "Дэпеш мод" знаходзіўся на гастролях у Амерыцы. Яму прад'яўлена абвінавачанне ў парушэнні грамадскай маралі. Янг і яшчэ тры чалавекі былі арыштаваны пад час купання голымі ў рацэ Сан-Антоніо (штат Тэхас).

* * *

Новы цыкл маладзёжных праграм распачала нядаўна беларуская рэдакцыя радыё "СВАБОДА", у рамках якога падрыхтаваны ўжо, у прыватнасці, і сустрэчы з зоркамі беларускага рока — "Мроя", "Крама", "Новае неба". Прычым на радыёхвалях з Мюнхена гучаць не толькі кампазіцыі названых выканаўцаў, але і шчырыя, непасрэдныя гутаркі з удзельнікамі калектываў.

* * *

Папулярны негрыцянскі спявак Стыві Уандэр з Амерыкі вырашыў пераехаць у Гану, таму што "людзі там больш ветлівыя". Сляпы 44-гадовы музыка заявіў, што пасля наведвання гэтай афрыканскай краіны ён палюбіў ейны народ, які натхніў яго на стварэнне новай песні "Заўтра Робінс заспявае". Аднак спявак паабяцаў, што будзе падтрымліваць адносіны з ЗША і дапамагаць уладам у вырашэнні сацыяльных праблем.

Падборку інфармацый падрыхтавала агенцтва "ЧЗ-інфарм".

ГАРЧЫЧНІК

УЛЬТЫМАТУМ

Вам, міністры, дэпутаты!
Хопіць вам дзяліць там хаты!
Паглядзіце вы навокал —
Асалоды мала воку.
Завітайце к нам у госці —
Прагрызіце трохі косці.
Загляніце ў нашу краму —
Тут камедыю і драму,
Скажам мы вам без абразы,
Вы прыкмеціце адразу.
Ну, зірнуць хаця б на цэны:
Бессаромна, несумленна
Вашай мудрасцю і воляй
Пераліцаны са столі.
І нахабна прадаўшчыцы
Усё хапаюць — не дурніцы.
Ім — што цар і што "кухарка",
Ашукаюць вельмі шпарка.
Вы ж — усё аб нейкім праве
Ды аб іншай цёмнай справе,
Таўчацеся, як ямелі,
І ўсё дзеліце партфелі.
Дайце вы адказ народу:
Да якога будзе года
Ашуканства ўсіх узроўняў
Так квітнець, буяць, як сёння?!
Пажадана, каб адразу
Паспяшаліся з адказам.

Дзядзькі з-пад Койданава.

Акуляры з "фокусам"

Фельетон

Жанчына — гэта не меншая таямніца, чым закон сусветнага прыцяжэння.

Узяць хоць бы жыхарку Жыткавіч А.Лаўніковіч. Як і жадала яна, трапіла ў свой час за прылавак крамы. Але гэтым не ўсцешылася. Бо, дайце веры, пра большае марыла Ала — хацелася быць у самай гушчы і на ёсць зліце ад гандлю. Вось і сумавала яна ў сваёй "Оптыцы", нібы зіма на летнім снезе.

Яно і праўда: ну які размах мог быць у такім магазіне? Акуляры ж на кілаграмы ніхто не купляе. Не штосекунды, на жаль, у людзей апраўы ламаюцца і б'юцца шкельцы.

Такую натуру мела А.Лаўніковіч, што энергія гейзерам біла з яе, а рукі свярблелі, бо сумавалі па "сур'ёзнаму" занятку. Дык і нядзіўна, што горш за зубны боль даймала яе мізэрная праца ва ўтульнай краме.

Хоць не абышлося, відаць, і без таго, што крыўды свае Ала крыху перабольшвала. Усё ж не цураліся яе прадаўцы "харчмагаў" і прывячалі. Знакам даверу было і тое, што пры ёй дазвалялі сабе падзяліцца "сакрэтамі", як лепш абвесці пакупніка вакол пальца, каб ён не міргнуў нават вокам.

Ала і слухала іх з захапленнем. Дух займала ў яе ад іх спрыту і смеласці, а вочы за шкельцамі акуляраў свяціліся зайздрасцю, нібы прамень ліхтарыка ў цемры.

Тут да месца трэба зазначыць, што і сама А.Лаўніковіч была не промах. Як ластаўкі камарэчу падвечар, схоплівала ўсё наляту і з пачутага рабіла карысныя вывады.

Сведкаў таму няма, колькі доўжылася гэтае асэнсаванне чужога вопыту. Але ў рэшце рэшт настаў усё ж момант, калі ад свайго адкрыцця Ала ледзь не запляскала ў ладкі. Аказалася ж, што гэта менавіта яе катэгорыю кліентаў найбольш "пакажаюць" калежанкі.

Чаму? Ды таму што яны, інтэлігенты пры акулярах, выхаваныя і ціхамірна стаяць у чарзе, не гарлапаняць, як бабы на кірмашы, калі абслужыць знаёмага з "чорнага ходу" або звыш нормы.

"Дык чым я горшая за астатніх? Значыць, таксама маю права "памацаць" кішэні наведвальнікаў", — хітрамудра разважыла Ала. І хоць з матэматыкай не надта ладзіла ў школе, але чароўнасць будучых захадаў і матэмы іх вынікаў прагінуліся не менш даходнымі, чым стары практык-бухгалтар на простых ільготніках шматгадовую справаздачу.

Ды і што, уласна, было мудраваць, калі таму незабяспека ў цэнах спрыялі? Паглядзіце сёння на пакупніка ў любым магазіне. Ён жа, бедны, арыентуецца ў іх не лепш за нявопытнага ў тундры без компаса. Як не пайсці кругам яго галаве, калі нават слоік капусты ў двух магазінах райцэнтра коштам адрозніваецца, усё адно як на поўначы і на поўдні?!

Дык жа і грэх было такой магчымасцю не пакарыстацца. Бо колькі таго кураняткa ёсць, але і яно пад сябе грэбці вучыцца.

Дзейнічала А.Лаўніковіч не нахабна — цану на апраўы не павышала. Затое на кошт шкельцаў і работы "націскала" не горш, чым ліхач-вадзіцель на педаль газу. А калі даказваць, то перайшла на выраб акуляраў з улікам каталогу "фокусам".

Сутнасць яго ў наступным. Выпісваючы квіток на заказ, Ала на пастаўным лісце пераносіла першы экзэмпляр і абводзіла яе. Вось і апрацоўвала на другім на адну лічбу болей або ўсім іншая сума. Апошнюю загадчыца і спагнала з заказчыка.

Да прыкладу, павітаўся з А.Лаўніковіч жыхар аддаленай вёскі Грычнаянічы П.Б.Бакуновіч, які цярпліва чакаў заводу спецыяліста. Такія заказы былі, і Ала яго абрадавала. Па мужчынскай наіўнасці той замахнуўся ажно на два заказы. Запас жа не шкодзіць!

Не менш крута ўзяла і загадчыца магазіна. Такую "загнула" цану, што госць ледзь не страціў прытомнасць. Аднак ад свайго адступаць не хацеў, то і памчаў па знаёмых, каб пазычыць грошы. І выклаў усё да капейкі, у тым ліку і 5375 рублёў прыварку для Алы.

Па-жаночаму гасцінна сустракала А.Лаўніковіч і землякоў. Так, з Г.І.Міхлюка перабрала 3685 рублёў, з цёткі па прозвішчу Г.П.Лаўніковіч — 1660, Е.І.Пашэвіч — 1165, Л.А.Абдуліна — 1820, А.М.Шаталавай — 2100, Г.У.Галавач — 2090, Л.В.Рагалевіч — 2500 рублёў.

Не глядзела, як кажуць, ні вока ні бока. Не хвалявалася і з суседкай Н.М.Пятіной, за якой неаднойчы забягала патэлефанаваць пры патрэбе. Частую гатоў 22 рублі ў яе без адзначы "пазычыла".

Не адзін тыдзень і месяц дэманстравала А.Лаўніковіч свой "фокус" наведвальнікам. Дэманстравала ўпэўнена і паспяхова. Інакш і не скажаш, калі таму пацверджанне сотні падманутых кліентаў-інтэлігентаў.

Але ж да пары сцігнуць сее. Пралічылася неяк Ала, прыняўшы за прастачка нейкага дзядзьку-разумніка. Той не даў веры яе падлікам і куды след зрабіў заяву.

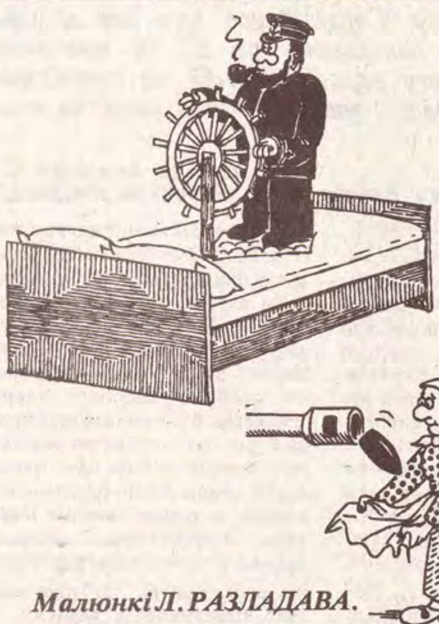
А ў міліцыі хлопцы кемлівыя, яны махінатара на адлегласці чуюць. Вось і выявілі, што А.Лаўніковіч занадта добра на свайм месцы "прыгрэлася".

Адбылося судовае пасяджэнне. Звыш двухсот чалавек выклікаліся на яго ў якасці сведкаў.

Эх, і дажыліся ж мы з вамі, добрыя людцы?! Гэта ж голаму голага, а хвораму хворага абіраць стала не сорам!

Ну дык чым такое жыццё не таямніца? То што ўжо казаць пра жанчыну...

Алесь ЛІСЦКІ, Жыткавіцкі раён.

ПЕРАД ВЫБАРАМ

Міфчык

Ляцела белая "Волга" ў акружэнні чарады прыгажуноў-матацыклістаў. Кандыдата везлі ў народ. Вядома ж, як і ў добрыя гістарычныя часы, абрад зносін быў загадзя прадуманы і падрыхтаваны. Але не той цяпер кандыдат пайшоў! Ён загадаў павярнуць у бок непрыкметнага гарадка Вандэйска, калісьці названага так у імя прагрэсіўнага замежнага мастака Ван Дэйка. Картэж заскакаў па ямінах і калдобінах правінцыяльнай вуліцы. А яміны былі запоўнены вясенняй жыжкай. І абліло з-пад колаў мясцовага вынаходніка-самавучку Дзярзайцава.

І — да чаго ж добрая ў нас дэмакратыя! — картэж адразу ж спыніўся, з "Волгі" галантна выйшаў кандыдат:

— Даруйце, калі ласка.

— Што вы, што вы, я сам вінаваты, галасаваў насупраць лужыны.

— Эх, ведаеце, стаў бы прэзідэнтам, усе б вуліцы-дарогі гладзенька заліў. Але вы за мяне не галасуйце.

— Гэта ж чаму? У мяне ўся надзея толькі на вас.

— І не спадзявайцеся...

Тут кандыдат паклікаў прыгажуна-матацыкліста, даў каманду — брудны плашч Дзярзайцава адвезці ў хімчыстку і звыштэрмінова вярнуць лепшы, чым быў. А самога выбаршчыка запрасіў у салон машыны.

Размова прадоўжылася.

— Значыць, вы аддаяце свой голас мне? — сумна спытаў кандыдат.

— А што тут дрэннага? — падбадзёрыў яго Дзярзайцаў.

Кандыдат уздыхнуў:

— Баюся захварэць. Небяспечная штука — сіндром улады, падкраўся непрыкметна і...

— Ёсць цудоўныя замежныя медпрэпараты.

— Кіньце, кіньце. Ніякая заграніца не дапаможа, калі хвароба стане хранічнай... Потым яна заканчваецца маўзалеем. І пачнецца: маўзалей перабудуюць, мяне вынесуць... Проста жах.

— А калі народныя сродкі паспрабаваць? — упарціўся Дзярзайцаў.

Кандыдат уздыхнуў:

— О, божухна! Мы гэта слова зашмальцавалі, як ваш плашч.

— У тым і бяда. Вы яшчэ думаеце па-старому, — адважна заявіў Дзярзайцаў.

— А як па-новаму? — ажывіўся кандыдат.

— Па-новаму так. Вы гэта народ, я — гэта народ, кожны ваш матацыкліст паасобку народ. А народ лечыцца ў экстрасенсаў. Ад усяго. Неабходна мець знаёмага экстрасенса! У мяне сябар алкаголікам быў, а цяпер ужо чатыры гады не п'е.

— Чатыры гады... — задумліва прагаварыў кандыдат, — якраз прэзідэнцкі тэрмін.—І рашуча дадаў: — Паехалі да знаёмага!

— Ды як жа так! — абурыўся Дзярзайцаў, — у цывілізаваных краінах так не робіцца!

— А як?

— Прад'явіце сваю інаўгурацыю. Абвясціце прэзідэнцкую прамову, кляніцеся на біблії і каране для веруючых, на канстытуцыі для няверуючых, а потым падыходзіць да вас экстрасенс і ўрачыста кадзіруе на чатыры гады.

Узрушаны кандыдат анямеў. Тым часам прымчаўся прыгажун-матацыкліст з плашчом. Дзярзайцаў выйшаў з "Волгі", апрануўся.Глянуў на яго высокі субяседнік і абурыўся:

— Ну і нахімічылі! Гэта ж не плашч, а маскхалат! Палову гузікаў павырывалі! Да хімчысткі! Наперад! Пара наводзіць парадак.

Дзярзайцаў застаўся ля той жа лужыны. Галасаваць.

Ілья ШАХРАЙ.

Малюнкі Л.РАЗЛАДАВА.

НАРОДНЫ ЛЯЧЭБНІК

Аптэка ў слоіку

У гэтай цікавай істоты шмат назваў: чайны квас, марскі, маньчжурскі, японскі, а часцей за ўсё — чайны грыб. Ён уяўляе сабой сімбіёз (сумеснае жыццё) зусім розных мікраарганізмаў: дражджавых грыбкоў і воцатнакіслых бактэрый, якія ствараюць вялізную калонію, якая знешне нагадвае медузу.

Чайны грыб трапіў да нас у якасці ваеннага трафея з Далёкага Усходу: яго прывезлі салдаты, што вярталіся дамоў з руска-японскай вайны 1905 года. З таго ж часу ён увайшоў у арсенал народнай медыцыны. Дастаткова выпіваць па паўшклянкі напою кожную раніцу нашча, каб не ведаць, што такое вострая кішэчная інфекцыя. Чайны грыб ужывалі не толькі пры дызентэрыі, пры іншых страўнікава-кішачных захворваннях, а таксама захворваннях жоўцевага пузыра, печані. Ён рэгулюе дзейнасць страўнікава-кішачнага тракту, "здымае" павышаны артэрыяльны ціск. Пры пастаянным ужыванні нармалізуе сон, знімае боль у вобласці сэрца. Да таго ж знімае запаленчыя працэсы насаглоткі і ротавай поласці пры ангіне. Каб узмацніць процізапаленчы эфект, настой чайнага грыба трэба злёгку падагрэць у эмаліраваным посудзе і ўжываць, або паласкаць горла кожную гадзіну.

Акрамя лекавых і адначасова проста гастранамічных якасцей настой чайнага грыба вельмі прыемны на смак, напой можна ўжываць і ў кулінарыі, калі зрабіць своеасаблівы воцат. Пакіньце асобны слоік з грыбам і не чапайце яго 3—4 месяцы. Потым вадкасць пераліць у эмаліраваную каструлю і кіпяціць на слабым агні каля гадзіны. Прафільтраваць і ўкінуць некалькі крышталікаў лімоннай кіслаты. Гэтым воцатам можна "гасіць" соду, марынаваць у ім мяса для шашлыкоў. Чайная лыжачка гэтай прыправы надасць вашай гарбаце прыемны кіславаты прысмак. Карацей, ён цалкам заменіць "модны" зараз яблычны воцат. Воцат таксама мае лячэбны эфект. Ім можна прыпякаць ранкі і пашкоджаныя грыбком месцы скуры. Апошні знікае праз тыдзень.

Вялікага догляду чайны грыб не патрабуе. Трохлітровы слоік запаўняецца настоем свежай або выкарыстанай заваркай пасля чаяпіцця, залітай кіпенем, працэджанай і астуджанай. Цукар — не больш як 10-я частка ад аб'ёму вадкасці, можна і на смак. Раз у месяц грыб трэба прамыць у кіпячонай вадзе, старанна вымыць і банку.

Чайны грыб, як усялякая жывая істота, пастаянна расце. Пад час "генеральнай уборкі", калі здымаеце некалькі старых слаёў, не выкідайце іх у сметнік. Лепш падзяліцеся з суседзямі, сябрамі. Прыемны кісла-салодкі напітак з чайнага грыба — сапраўдны ласунак, асабліва для дзяцей.

ХОБІ-КЛУБ

Якія маркі сапраўдныя?

Апошнім часам у рэспубліцы назіраюцца факты спекулятыўных спецгашэнняў марак. Да ведама філатэлістаў мы змяшчаем тлумачэнні на гэты конт Міністэрства сувязі і інфарматыкі Беларусі.

Спецыяльныя паштовыя штэмпелі з'яўляюцца адным з відаў каляндарных штэмпеляў і адрозніваюцца ад штэмпеляў стандартнага ўзору сваім знешнім афармленнем (дадатковы тэкст, малюнак), мэтамі і спосабам іх прымянення.

Выкарыстанне спецыяльных паштовых штэмпеляў ажыццяўляе толькі для спецыяльных гашэнняў канкрэтнымі прадпрыемствамі сувязі і на працягу тэрміну, агаворанага ў загадзе Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь.

Гашэнне новых марак у дзень іх выпуску ў Мінску на канвертах "Першага дня" ажыццяўляе дзяржаўнае аб'яднанае прадпрыемства "Мінская пошта". Прадпрыемствы сувязі, якія праводзяць спецыяльныя гашэнні, загадзя інфармуюць насельніцтва аб месцы і тэрмінах прымянення спецыяльнага паштовага штэмпеля і выпушчаных да гашэння дзяржаўных знакаў паштовай аплаты. Адказнасць за правільнасць выкарыстання і захаванасць спецыяльных паштовых штэмпеляў ускладаецца на начальніка прадпрыемства сувязі, у якім праводзіцца гашэнне.

У 1992 годзе, згодна з заключаным дагаворам, выраб і рассылка знакаў паштовай аплаты і спецыяльных паштовых штэмпеляў у Рэспубліку Беларусь ажыццяўляецца выдавецка- гандлёвым цэнтрам "Марка" Расійскай Федэрацыі. У рэспубліцы было праведзена 6 спецгашэнняў. Тры з іх былі прысвечаны выпуску беларускіх марак: маркі з Крыжам Еўфрасінні Полацкай, з выявай Р.Р. Шырмы, Герба і Сцяга Рэспублікі Беларусь. Гашэнне трох апошніх марак ажыццяўляецца спецштэмпелямі "Першы дзень" з пераводнай каляндарнай датай. Тры іншыя спецгашэнні былі прысвечаны выпуску маркі і блока да 1000-годдзя беларускай праваслаўнай царквы, мастацкіх маркіраваных канвертаў да 850-годдзя гг. Рагачова і Гомеля. Спецгашэнне гэтай прадукцыі ажыццяўляецца спецштэмпелямі з фіксаванай датай.

У 1993 годзе праведзены толькі 2 спецгашэнні: з выпадку выхаду маркі, прысвечанай І з'езду беларусаў свету і карткі з арыгінальнай маркай да 50-годдзя вызвалення Гомеля ад фашысцкіх захопнікаў. У абодвух выпадках гашэнне прадукцыі ажыццяўляецца спецыяльным штэмпелем з фіксаванай датай. Іншых спецгашэнняў у нашай рэспубліцы не праводзілася.

Што датычыцца спецгашэнняў марак з партрэтам М.І. Гарэцкага і выявай Касцёла кармелітаў у г. Магілёве, то трэба адзначыць, што даты гэтых спецгашэнняў не адпавядаюць датам выпуску гэтых марак. Правядзенне экспертызы магчыма толькі пры наяўнасці арыгінала фіктыўнага гашэння. Улічваючы тое, што апрошаныя філатэлісты маюць толькі ксеракопіі, правесці экспертызу немагчыма. У цяперашні час штэмпель спецгашэння знаходзіцца на захаванні асабіста ў начальніка Дзяржаўнага аб'яднанага прадпрыемства "Мінская пошта".

Неабходна адзначыць, што па-за прадпрыемствамі ў апошні час з'яўляюцца таксама розныя надпячаткі на марках. Міністэрства сувязі і інфарматыкі пацвярджае, што законнымі стандартнымі маркамі з'яўляюцца толькі маркі з надпячаткамі — на 30-капеечнай — 15 руб., на 45-капеечнай — 25 руб. і на 50-капеечнай — 50 руб. Іншых надпячатак не праводзілася.

У сувязі з вышэйадзначаным іншыя спецгашэнні і надпячаткі на марках, акрамя пералічаных вышэй, з'яўляюцца несапраўднымі.

Бог шэльму меціць

Раніцай жыхары аднаго з дамоў Маладзечна ўбачылі: паўз іх вокны прамільгнула распасцёртае цела мужчыны. Аднак няшчаснаму пашанцавала — ён трапіў у кветнік і застаўся жывы.

Работнікі міліцыі, якія прыехалі на месца здарэння, без цяжкасці вызначылі ў пацярпеўшым... кватэрнага злодзея са стажам. Ён залез у "бесперспектыўную" кватэру на пятым паверсе і вырашыў пашукаць шчасця ў суседняй. Пералазячы на суседні балкон, злодзей сарваўся і загрымеў уніз.

Замест каня

Па Аляхновічах рухаўся воз на гумавых шынах, а запрэжаны ў яго быў... чалавек.

Работнікі мясцовай міліцыі зацікавіліся такім дзівам. Высвілася, што жыхар гэтай вёскі З. спрабаваў падмяніць каня ў бязвыхадным становішчы: вельмі спадабаўся чужы воз, а каня побач не было. Цяпер райаддзел міліцыі завёў на "рыкшу" крымінальную справу.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

ПЕРАПІСКА

ДАВАЙЦЕ ПАЗНАЁМІМСЯ

☐ "Стройная, сімпатычная шатэнка з мэтай стварэння сям'і пазнаёміцца з маладым забяспечаным мужчынам да 30-ці гадоў.
Пра сябе: 24/168, беларуска, па характару ўраўнаважаная, сціплая, добрая, вясёлая.
Захапленні разнабаковыя.
Адкажу на ўсе лісты з фота.
Пісаць на адрас: 225140, г.Пружаны, Галоўпаштамт, п/п V-АЛ № 648337."

☐ "28/180, паляк. Буду рады знаёмству з добрай, працавітай дзяўчынай ці жанчынай (можна з дзіцем) для стварэння сям'і.
Адрас у рэдакцыі (абанент 36)."

☐ "18.07.56 г./160, 55, валасы светлыя, адукацыя тэхнічная і педагагічная. Жыццярадасная, гаварлівая.
Люблю актыўны адпачынак (лес, рэчка). Займаюся хатнімі справамі і выхоўваю дваіх дзяцей (сын у 8-м класе, дачка — у 5-м). Разведзена.
Пазнаёмлюся з прыстойным мужчынам прыкладна майго ўзросту.
Пісаць на адрас: 247920, Гомельская вобл., г.п.Капаткевічы, школа-інтэрнат. Сілівонец Галіне Вячаславаўне."

☐ "Адгукніся, мілая жанчына, адукаваная, бескарыслівая, уступчывая, добрая гаспадыня.
Пра сябе: тапаля, 46/180, стройны, не злоўжываю алкаголем. Даўно разведзены.
Адкажу ўдаве з вёскі.
Пісаць на адрас: 212002, г.Магілёў, п/а № 2, п/п 815458."

☐ "Мне 35/172/70, беларус, выгляд звычайны, разведзены, па гараскопу Рак. Спецыяльнасць — будаўнік.
Спадзяюся сустрэць жанчыну да 40 гадоў (пажадана з сельскай мясцовасці) для стварэння дружнай сям'і.
Калі мы знойдзем адзін аднаго, то дзіця, калі яно ў вас ёсць, стане і маім.
Пісаць на адрас: 211998, Віцебская вобл., Браслаўскі р-н, п.Опса, вул.Маладзёжная, д.38. Шукель Г.В."

ШУКАЮ СЯБРОЎ

☐ "Мне 17 гадоў, люблю чытаць, з пачуццём гумару.
Хацела б па перапісцы знайсці сяброў.
Пісаць на адрас: 223043, Мінская вобл., Мінскі р-н, п/а Бальшавік, в.Осава, д.13. Дуліч Наталлі."

КІНААФІША МІНСКА

30 чэрвеня

«МАСКВА»: "Я сустрэў Вас..." (дак.фільм з цыкла "У вайны не жаночы твар"; – перад пачаткам сеансаў "Насця" – 11.00, 15.30. "Водар жанчыны"(2 с.) – 12.40, 17.10, 20.00.

«КАСТРЫЧНІК»: "Рускі бізнес" – 12.30, 16.30, 18.00, 19.30. "Водар жанчыны" (2 с.) – 13.50, 21.00. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" – 21.30.

«АЎРОРА»: "Казка пра цара Салтана" (д)– 14.00. "Гладыятар па найму" – 17.30. "Рэма:не ўзброены і вельмі небяспечны" – 15.40(л), 19.20, 21.10. "Аголенае танга"*** – 13.00, 15.00, 19.00, 21.00. "Быць каханай" – 17.00.

«БЯРЭСЦЕ»: "Залатыя рогі"(д)–11.30, 15.00. "Аголенае танга"*** – 14.00, 17.40. "Па краі бездані"–12.00, 16.00. "Недатыкальныя" – 13.00, 16.30, 18.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма - 20.30.

«ВІЛЬНЮС»: "Гладыятар па найму" – 14.40. ("У вайны не жаночы твар" – дак.фільм да 50-годдзя вызвалення Беларусі, перад пачаткам сеанса). "Аголенае танга"*** - 13.00, 18.20, 22.00(н). "Гульні патрыётаў"– 11.00, 16.20, 20.00. Відэазала: 10.30, 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

«БЕЛАРУСЬ»: "Легенда пра дыназаўра-2" – 10.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Анёл страсці" – 12.30, 19.20. "Аднойчы ў Амерыцы" (фільм 1-2)– 13.50. "Выкраданне па-амерыканску" – 10.30. "Капальні цара Саламона" - 12.00. "Каменданцкая гадзіна" – 17.50. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 20.00.

«ПАРТЫЗАН»: "Дачка камандзіра"(д) – 10.00 (да 50-годдзя вызвалення Беларусі, бясплатны сеанс). "Водар жанчыны" (2 с.) – 12.00, 16.20, 20.40. "Інтэрпол" – 14.40, 19.00.

«ДРУЖБА»: "Трэска"*** – 15.10, 19.00, 21.00. "Гульні патрыётаў" – 13.20, 17.10.

«ПЕРАМОГА»: "Аголенае танга"*** – 13.00, 16.40, 18.30, 20.30. "Гладыятар па найму" – 11.00, 15.00.

«САЛЮТ»: "Насця" – 12.00. "Водар жанчыны" (2 с.)– 13.30, 16.10, 18.50, 21.30. Начное шоу - 23.00.

«СУЧАСНІК»: "Альпійская балада" (да 50-годдзя вызвалення Беларусі) – 14.00 (бясплатны сеанс). "Інтэрпол" – 16.00, 17.40, 19.20. "Свавольнік з псіхушкі"*** – 21.00.

«КІЕЎ»: "Адна на мільён" – 15.00. "Ход каралевай"*** – 17.00, 20.50. "Зандалі і яе мужчыны"**** – 19.00.

«КАМСАМОЛЕЦ»: "Незвычайныя прыгоды мушкецёраў"(д)– 10.30. "Песня, апаленая вайной" (дак.фільм-канцэрт, прысвечаны 50-годдзю вызвалення Беларусі) – перад пачаткам сеансаў. "Трэска"*** – 12.00, 14.00, 16.00, 19.40, 21.10. "Хэпі-энд" – 15.00. "Адна на мільён" – 17.00, 21.00. "Варожасць" – 11.00, 18.00. Зала індыйскага фільма: "Кахай і вер" (2 с.) – 18.30.

«МІР»: "Трэска"*** – 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Карал-мсціўца" – 11.00, 15.00, 19.10, 21.00. "Мост цераз Касандру" – 12.50, 17.00. Відэазала: "Зяць" – 15.30, 17.30, 19.30.

«ПІЯНЕР»: "Вуліца малодшага сына" (д) - 10.30. "Кацяня, якое звалі "Гаў" і інш. мульт. (д) – 14.00. "Легенда пра дыназаўра-2" – 12.00, 17.00, 20.40. "Адна на мільён" – 15.30, 19.00.

«РАКЕТА»: "Адна на мільён" – 16.10, 19.20. "Любоўныя прыгоды іншапланецян"**** – 17.40, 21.00. Відэазала – 17.00, 19.30.

«РАДЗІМА»: "Легенда пра дыназаўра-2" – 13.00, 16.30, 20.00. "Парыжскія свавольніцы"**** – 15.00, 18.30.

«ЗМЕНА»: "Прывід у камп'ютэры" *** – 12.30, 16.40, 20.00. "Анёл страсці"*** – 14.40, 18.20.

«ЦЭНТРАЛЬНЫ»: "Боль мой – Хатынь" (дак.фільм да 50-годдзя вызвалення Беларусі) – 21.00 (перад пачаткам сеансаў). "Трэска"*** – 11.30, 15.20, 17.10, 21.00. "Гульні патрыётаў" – 13.20, 19.00.

«ЭЛЕКТРОН»: "Дасягаючы немагчымага" (д) – 11.10. "Легенда пра дыназаўра-2" – 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" – 14.00, 18.00, 21.40. "Гульні патрыётаў" - 16.00, 20.00.

«АВАНГАРД»: "Вораг мой"(д) – 10.30. "Сегун Маэда" ("Самурай-цела-ахоўнік") – 17.30. "Кумпарсіта"** – 19.30.

«ЗНАМЯ»: "Прывід у камп'ютэры"*** – 16.00, 18.00. "Ход каралевай"*** – 20.00.

«УДАРНІК»: "Я – Хорціца" (да 50-годдзя вызвалення Беларусі) – 14.00 (сеанс для дзяцей), "Прывід у камп'ютэры"*** – 15.30, 17.20. "Анёл страсці"*** – 19.10.

ХАТНІ ЭКРАН

■ 30, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Надвор'е.
• 8.25. "Квакша".
8.45. Пад купалам Сусвету.
◆8.55. "Час выбраў нас". 2-я серыя.
11.00. "Адрынуты". Прэм'ера д/ф.
11.50. "Россыпы гукаў і фарбаў"
13.20. Дзесяць хвілін плюс стагоддзе.
13.30. Навіны.
13.40. Экран – абітурыенту. Беларуская літаратура.
14.10. Матэматыка.
14.40. Фізіка.
15.10. "Як дапамагаюць ахвяры" .Д/ф.
16.00. Абласныя навіны (Гродна).
16.15. "Паходжанне Сусвету".
16.50. Навіны.
17.00. Студыя "Тэлесябрына".
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Зачытайце маё пісьмо...
18.05. "Вялікая Айчынная".
18.55. "Жыццё і смерць капітана Гастэлы".
19.10. Першы Міжнародны фестываль фальклору.
20.10. Пазіцыя ўрада.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Залатая дзесятка.
◆22.45. "Час выбраў нас". 3-я серыя.
23.50. НіКа.
0.05. Надвор'е.
0.15. "Тое-сёе пра піва". Забаўляльная праграма.

Канал "Астанкіна"
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.15. Навіны.
8.20. Вясёлыя ноткі.
◆8.40. "Дзікая ружа".
9.10. У свеце жывёл.
9.50. Тэніс. Уімблдонскі турнір.
10.50, 23.50. Прэс-экспрэс.
◆11.20. "Джыўс і Вустэр".
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Дзелавы веснік.
• 15.10. "Вайна гобатаў".
15.40. Мульцітролія.
16.00. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. За кулісамі.
17.25. На X Міжнародным конкурсе імя П.І.Чайкоўскага.
17.45. Загадка СБ.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. У пошуках страчанага.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Знак пытання.
20.55. Лата "Мільён".
◆21.25. "Мігранты".
23.20. Максіма.

Канал "Расія"
7.40. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.10. Чэмпіянат свету па футболу. Бельгія – Саудаўская Аравія.
15.20. Студыя "Рост".
15,50. Там-там навіны.
16.05. Тэлегазета.
16.10. Новая лінія.
16.55. Здорава жывеш.
17.15. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і матаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
20.30. Бясшумныя лідэры.
21.05. "Памірае душа". Прэм'ера тэлеспектакля.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. "Памірае душа". Працяг.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Еўрапейскі калейдаскоп.
14.00. Тэатральная правінцыя.
16.50. Па сакрэту ўсяму свету.
17.15. "Спячая прыгажуня". Рок-опера для дзяцей.
17.40. Рэформа і ўлада.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Трое ў адной лодцы, не лічачы сабакі". 1-я серыя.
20.15. "Фантазія". Музычны фільм.
• 20.35. Мультфільмы для дарослых.
20.50. Тэлеслужба бяспекі.
21.00. Рокс-галактыка.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Трое ў адной лодцы, не лічачы сабакі". 2-я серыя.

8-ы канал
• 18.00. "Карусель". Мультфільм.
18.45. "ЭКСПАСЕРВІС" запрашае...
◆19.00. "Лабірынт правасуддзя".
• 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара".
21.20. Кікбоксінг.
◆21.40. "Таямніца чорных драздоў".

■ 1, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Надвор'е.
8.30. Фільм-канцэрт.
8.50. Пяць хвілін на жарты.
8.55. Пад купалам Сусвету.
◆9.05. "Час выбраў нас". 3-я серыя.
10.10. Музыка маёй рэспублікі.
11.15. Валадарская дружына. Тэлевізійны фестываль.
12.00. "Салдаткі". Д/ф.
12.30. Валадарская дружына. Працяг.
13.15. Пазіцыя ўрада.
13.30. Навіны.
13.40. Экран – абітурыенту. Беларуская літаратура.
14.10. Гісторыя.
14.40. Матэматыка.
15.10. Тэлеклуб "Пошук".
16.00. Абласныя навіны (Магілёў).
16.15. "Любімыя песні майго дзеда".
16.50. Навіны.
17.00. Эканамікст.
• 17.10. "Дзень нараджэння".
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. "Вялікая Айчынная". 13-я серыя.
18.50. "Так гэта было..."
19.15. "Адлюстраванне". Прэм'ера д/ф.
19.35. Дзелавая размова.
20.10. Студыя "Тэлесябрына".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "У бой ідуць адны "старыя".
23.10. Пад купалам Сусвету.
23.20. НіКа.
23.35. Надвор'е.
23.45. "Я + Я". Мужчына і жанчына.

Канал "Астанкіна"
8.00, 11.00, 14.00, 17.10, 20.00, 23.00. Навіны.
8.20. Сарока.
◆8.40. "Гарачаў і іншыя".
9.10. Агарод круглы год.
9.45. Тэніс. Уімблдонскі турнір.
10.45, 0.20. Прэс-экспрэс.
◆11.25. "Джыўс і Вустэр".
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Бізнес-клас.
◆15.10. "Даміно".
16.05. Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Аргенціны – зборная Балгарыі.
◆18.15. "Гарачаў і іншыя".
18.45, 20.35. Надвор'е.
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Урачыстая цырымонія закрыцця і канцэрт лаўрэатаў X Міжнароднага конкурсу імя П.І.Чайкоўскага.
23.10. Імгненні вялікага футбола.
◆23.30. "Дэн Огаст". 9-я серыя.

Канал "Расія"
10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
7.40. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.10. Чэмпіянат свету па футболу. Грэцыя–Нігерыя.
◆10.10. "Санта-Барбара".
15.20. Адзін дзень у сельскай школе.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Вайсковы кур'ер.
16.20. Новая лінія.
◆16.50. "Пастка для бацькоў". 2-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Тэлегазета.
18.00. Праграма для аматараў фантастыкі.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "К-2" прадстаўляе: "Абзац".
◆21.05. "Хачу зрабіць прызнанне". 1-я серыя.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
◆22.55. "Хачу зрабіць прызнанне". 2-я серыя.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Дон Паскуале". Камічная опера.
◆14.40. "Трое ў адной лодцы, не лічачы сабакі". Кінакамедыя. 1-я і 2-я серыі.
16.55. "Ван Гог".
17.30. Сем пятніц на тыдні.
17.50. Ціхвінскія матывы.
18.10. Вялікі фестываль.
◆18.55. "Наш чалавек у Сан-Рэма".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
• 20.55. "Сяброўка".
21.05. Да Дня незалежнасці ЗША.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Згублены ў Лондане" (ЗША).

8-ы канал
• 18.00. "Карусель". Мультфільмы.
19.00. СОЛТЭК. Дарэміфасолькі.
19.15. Foxy music.
• 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара".
21.20. "ЭКСПАСЕРВІС" запрашае.
21.35. Радэо.
◆21.55. "Вяртанне сакрэтных працаўнікаў".

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
• мультфільмы

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца цёплае, без ападкаў надвор'е. Тэмпература паветра ў Віцебску – +25–+27°, Магілёве – +26–+28°, Гомелі, Мінску – +27–+29°, Гродна – +28–+30°, Брэсце – +30–+32°. У наступныя двое сутак чакаецца: 1-га месцамі кароткачасовыя дажджы, 2-га – пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра 1-га ўначы – +12–+17°, удзень +19–+24°, 2-га ўначы – +9–+14°, удзень – +21–+26°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Дзяжурны рэдактар Н. СТРАДКОВА

Стыльрэдактар В.СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена". Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладзяк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і зверстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ". Друкуецца ў выдавецтве "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79. Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Нумар падпісаны ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 70.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел рэгіёнаў – 68-28-21; аддзел навукі і здароўя – 68-29-27; аддзел лістоў – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; уп. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, уп. кар. па Віцебскай вобл. – (0212) 22-97-30.
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫКАЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Міхаіл ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НЯЧЫПАРОВІЧ, Алесь САЛАМАХА (нам.галоўнага рэдактара), Алесь ЗМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара), Павел ЯКУБОВІЧ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-Інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАДКОВА, Кузьма ШАПЛІКА, Вольга ШАЎКО, Майя ЦЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ